Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען

(ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע — זעה זייט 9)

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 15 | Łódź, Czwartek, 17 Stycznia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"ג שבט תרצ"ה | № 15

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעססען רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פאניק אין סאאר-געביט

שטורמיסטען האבען שוין אויסגעפיהרט געוואלד-אקטען אין א רייה שטעט

היטלער'ס אינטערוויאו וועגען אויסגאנג פון פלעביסציט

סאארבריקען, 16. (ספ. טעל.).

בעת'ן היטלעריסטישען מיטינג האבען די מאניפעסטאנטען געטראגען מאנעקינס פון די פיהרער פון א"יעהיסט"פראנט מאקס בראון און פפארדט, וואס האט אויסגעזעהן ווי א גרויסער מיליטערישער לאגער.

אין סאארלואיס איז ד"ר העקטאר בעלאגערט געווארען דורך א גרופע שטורמיסטען. אין סאארלואיס האבען די היטלעריסטען דורכגעפיהרט א רייה הויז-זוכונגען.

צו א רייה געוואלד-אקטען איז געקומען אין קארלבריל וואו עס איז פערוואונדעט געווארען דער ערשטער פיהרער פון „דייטשען פראנט". אין בעקבאך איז מערדערליך צושלאגען געווארען א בארגארבייטער און שטאטישער דאקטאר האט אפגעזאגט א הם צוגעבען הילף.

אין פיל שטעט האט די פאליציי אליין אפגעטריסען אהער ארט די אפטיילונגען פון ס. ס., וועלכע זענען אנגעטאן אין אוניפארמען און מיט ווייסע שטעקעלעך אין די הענט רעגולירען זיי דעם גאסען-פערקעהר.

סאאר מוז דעמיליטאריזירט ווערן

פאריז, 16. (ספ. טעל.).

„לע זשורנאל" שרייבט פון זשענעווע, אז אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון ראט פון דער פעלקער-ליגע, וועט מיניסטער לאוואל אויסנוצען די געלעגענהייט צו דערמאנען, אז עס עקזיסטירט נאך א פינפטע טייל פון ווערסאילער טראקטאט און אז די טעריטאריע פון סאאר-לאנד איז נאך א טייל פון דער דעמיליטאריזירטער שטרעקע.

דאס צונויפגיסען די דאזיגע טעריטאריע מיט דייטשלאנד, לעגט ארויף אויף דעם דריטען רייך די פליכט צו רעספעקטירען די דאזיגע התחייבות'ן.

די דייטש-פראנצויזישע צוזאמענארבייט

לויט דער ערווארטעטער דעקלאראציע פון מינ. לאוואל

פאריז, 16. (ספ. טעל.).

די ספעציעלע קארעספאנדענטען פון „זשורנאל" און „פטי פאריזיען" זענען מודיע פון זשענעווע, אז מינ. לאוואל וועט היינט בעלעגען א דעקלאראציע, וועלכע וועט זיין א געוויסער מאס זיין אנגעטפער אויף דער לעצטער רעדע פון דייטשען קאנצלער. „פטי פאריזיען" ווייזט אן, אז לאוואל'ס ערקלערונג וועט מאכען א שטארקען איינדרוק אויף דער גאנצער וועלט. דער לייט-מאטיוו פון לאוואל'ס דעקלאראציע זאל זיין דאס אונטערשטרייכען, אז די דייטש-פראנצויזישע צוזאמענארבייט איז די בעסטע גאראנטיע פאר'ן שלום.

גרויסער מיטינג פון איינהייט-פראנט אין פאריז

פאריז, 16. (ספ. טעל.)

די סאציאל-סאציאליסטישע קאמוניסטישע איינהייטספראנט קינדיגט אן אויף פרייטאג א גרויסען מיטינג וואס וועט פארקומען אונטער'ן פראטעקטאראט פון דער ליגע פאר מענשענרעכט. מיט א רעדע זאל ארויסטרעטען דער פיהרער פון די סטאטוס-קוואיסטען אין סאאר-געביט, בראון. די צייטונג פון די רעכטע פארטייען, אז מאקס בראון'ס רעדע זאל אפגערופען ווערען, מחמת די פאליטישע עמיגראנטען, וועלכע געניסען פון פראנקרייכ'ס גאסטפריינדליכקייט דארפען אויסמיידען פאליטישע ארויסטרעטונגען

סאוויעטישע פרעסע וועגען אויסגאנג פון פלעביסציט

מאסקווע 16. (ספ. טעל.).

די סאוויעטישע פרעסע רעדט ארום דעם פלעביסציט אין סאאר אויף פאלגענדען אופן:

ראדעק בעצייכענט אין „איזוועסטיא" דעם רעזולטאט פון פלעביסציט אלס נצחון פון דייטשען קאפיטאליזם איבער די בערג-ארבייטער, היטלער'ס נצחון שרייבט ער צו די געוואלדיגע פראפאגאנדע און דעם טעראר. די אויסלענדישע מיליטערישע אפטיילונגען זענען געווען דאס „פייגען-בלאט" פאר'ן טעראריסטישען רעזשים.

„פראוודא" ווייזט אן אויף'ן וואוקס פון דער געפאהר פאר אינטערנאציאנאלע אוואנטורעס מצד דעם דייטשען פאשיזם, וועלכע וויל נאך צייטווייליג דורכקומען מיט פראנקרייך, כדי דורכצופיהרען אוואנטורעס אויף אנדערע אפשניטען.

„קראסנאיא זוויעזדא" בעהויפטעט אז אונטער'ן ציאנטעל פון קומען צו א הסכם מיט פראנקרייך, וועט דייטשלאנד שטרעבען אפצושוואכען דעם פראנצויזישען איינפלוס אין איראפע.

מינ. העס פאהרט קיין פאריז

פאריז, 16. (ספ. טעל.)

„אינפארמאציאן" טיילט מיט פון בערלין, אז באלד נאכ'ן רעגולירען די פראגע בנוגע סאאר, קאן מען זיך ריכטען אויף א גיכע דערנעהנטערונג מיט פראנקרייך. עס איז מעגליך, אז מיניסטער העס וועט צו דעם צוועק פאהרען קיין פאריז.

פלאנדען און לאוואל פאהרען קיין ענגלאנד

לאנדאן, 16. (ספ. טעל.)

„טיימס" איז מודיע אז נעכטען איז בעשטימט געווארען, דאס דער פראנצויזישער פרעמיער פלאנדען און דער אויסערן-מיניסטער לאוואל וועלען אנקומען קיין לאנדאן דאנערשטאג דעם 31. ד. ח.

זייערע געשפרעכען מיט דער ענגלישער רעגירונג וועלען פארקומען דעם 1. און 2. פעברואר און די געשפרעכען וועלען דער לאגע אין איראפע וועלען דערנאך איינגעצויגען ווערען די רעגירונגען פון איטאליען און דייטשלאנד.

דעם 1. מערץ זאל סאאר-געביט איבערגעגעבען ווערען צו דייטשלאנד

זשענעווע, 16. (ספ. טעל.).

די נאהענטסטע זיצונג פונ'ם ראט פון דער פעלקער-ליגע איז בעשטימט געווארען אויף מארגען באכמיטאג, אויף דער טאג-ארדנונג שטעהט בנוגע די פראגע וועגען צוטיילען דעם סאאר-געביט צו דייטשלאנד. נאר גאר אנדערע מינדערווערטיגע פראגען. עס איז נאך נישט אויסגעשלאסען אז ענין סאאר זאל נאך ארויפגעשטעלט ווערען אויפ'ן סדר היום פון דער דאזיגער זיצונג. ס'איז נאר אפהענגיג דערפון צי די דייטשע רעגירונג וועט אנגעמען די גארנטיעס, וואס וועט איהר הייגט אווענד פארגעשטעלט ווערען. לויט פראנצויזישע אינפארמאציעס וועט סאאר-געביט איבערגעגעבען ווערען דער דייטשער הערשאפט ערשט דעם 1. מערץ.

צאל-גרעניץ צווישען פראנקרייך און סאאר-געביט

בערלין, 16. (ספ.)

די גענעראלע צאל-דירעקציע אין פאריז האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג איינצושטעלען פון 16. יאנואר אן א צאל-גרעניץ צווישען פראנקרייך און סאאר-געביט.

טויט-קלאפ פארן ווערסאילער טראקטאט

איז געווען דער פלעביסציט אין סאאר

בערלין, 16 (ספ. טעל.)

קאנצלער היטלער האט געגעבען אנ'אינטערוויאו א פארשטעהער פון דער הירסט-פרעסע. היטלער האט ארויסגעזאגט זיין שטעלונג צו די פראגען, וואס פליסען ארויס פונ'ם פלעביסציט אין סאאר-געביט. די זונטאגדיגע אפשטימונג איז, לויט די ווייד פון „פיהרער", א טויט-קלאפ פאר'ן ווערסאילער טראקטאט, וועלכער האט פונדעסטוועגען א היסטארישע בעדייטונג דערמיט, וואס ער דעמאסקירט די ליגנערישע בעהויפטונג, אז אין סאאר-לאנד זענען פערהאן 150,000 פראנצויזען. מ'קען זיך נישט וואונדערן — זאגט היטלער — וואס דער טראקטאט, וועלכער איז אויפגעבויט געווארען אויף אזויפיל נישט ריכטיגע יסודות, האט דער וועלט נישט בעקענט געבען זיין ברכה.

אויף דער פראגע, צי סאץ. דעמאקראטען און קאמוניסטען ווי אויך איינוואוינער פון סאאר-געביט, נישט קיין נאציס, וועלכע האבען געשטימט פאר דייטשלאנד, — האבען צו דערווארטען אומאנגענעהמע פאלגען, האט היטלער צוו. אנדערן געענטפערט:

— מיר פרעגען נישט, וואס דער בעטרעפענדער איז געווען אמאל; אונז גערט נאר וואס ער וויל זיין איצט. מיר האבען בעוויזען אין דייטשלאנד אויפצולעזען די זיך בעקעמפענדע פארטייען און צושאפען אנ'אמת'ע פאלקס געמיינשאפט, אין וועלכער עס קעמפען איצט פאר'ן וואוילזיין פון דער נאצישער מלוכה געוועזענע קאמוניסטען און פריהערדיגע אנהענגער פון צענטרום.

וואס עס איז שייך דעם אויסגאנג פון פלעביסציט, האט היטלער איבערגעחזרט, אז צו פראנקרייך וועט דייטשלאנד שוין מעהר נישט האבען קיין שום טעריטאריאלע פרעטענזיעס דייטשלאנד וויל נאר שלום.

ג. אונגארישער פרעמיער אין ווארשא

ווארשא, 16 (טעלעפ. פון אונזער קארעספאנדענט). קיין ווארשא איז אנגעקומען דער געוועזענער אונגארישער פרעמיער דאגשאר. וועלכער וועט זאמלען מאטעריאלען פאר זיין בוך „פוילען און אונגארן", וואס וועט געדרוקט ווערען גלייכצייטיג אין דער פוילישער און אונגארישער שפראך.

אין שרעק פאר היטלערישע רדיפות

אנטלויפט מען מאסענווייז פון סאאר-געביט

סאארבריקען, 16 (ספ. טעל.)

אין משך פון נעכטיגען טאג, אלס דעם ערשטען טאג נאכ'ן פערעפענטליכען דעם אויסגאנג פון פלעביסציט, האבען אלע שטעט און דערפער פונ'ם גאנצען סאאר-געביט אנגענומען נישט דעם אויסזעהן פון א נייטראלער מדינה, נאר ווי א פראווינץ פון „דריטען רייך". נישט בלויז די גאסען פון די שטעט אין סאאר, נאר אויך די דארפישע הייזער, זענען פערגאסען מיט א ים פון די דייטשנאציאנאלע פארבען רויט-ווייס-שווארץ מיט'ן האקענקרייץ. אומעטום ווארפט זיך דער האקענקרייץ אין די אויגען. טויזענדער ליכט און עלעקטרישע לאמפען ברענען אין די גאסען און בעלייכטען די ביז איצט נאך פערשטעלטע פארטרעטען פון פערשטארבענעם דייטשען פרעזידענט הינדענבורג, פון „פיהרער" היטלער און פון א גאנצע רייה אנדערע פערזענליכקייטען פון דריטען רייך.

אויף די גאסען האבען זיך געוויזען גאנצע אפטיילונגען פון „דייטשען פראנט" אין שטורמיסטען-מונדירען. פון מינוט צו מינוט איז די שטימונג אין לאנד געווארען געשפאנטער, אנגעצויגענער. עס האבען זיך בעקומען ידיעות וועגען פערשידענע אינצידענטען, וואס זענען, גליקליכערווייז, אדורך אהן גרויזאמקייטען. די לייטונג פון „דייטשען פראנט" האט פערזיכערט, אז זי וועט נישט דער לאזען צו קיין שום געשעהענישען. פארנאכט אבער איז געקומען צו אנ'ערנסטע פאסירונג, וואס האט בעוואויגען די מאכט אונטערצונעמען א פאליצייאישע אינטערווענץ. א גרויסע גרופע פון נאציאנאל סאציאליסטען האט ארומגערינגעלט דאס הויז פון די סאציאל-דעמאקראטען, דארט האבען זיך געפינען עטליכע סאציאליסטען, צו וועלכע עס האבען זיך געוואלט אריינרייסען די היטלעריסטען. נאכ'ן ליקווידירען די מעגליכקייט פון צוזאמענשטויס (די סאציאליסטען זענען עוואקואירט געווארען דורך דער פאליציי) איז דאס סאציאליסטישע הויז פערחתמעט געווארען.

אין מורא פאר צוזאמענשטויסען, זענען אין סאארבריקען קאנצענטרירט געווארען אפטיילונגען פון ענגליש און איטאליעניש מיליטער, וועלכע זענען ארומגעפאהרען אין צענטער שטאט אויף לאסט-אויטאמאבילען.

דער קולמינאציאנס-פונקט פון די מאניפעסטאציעס, צוליב אויסגאנג פון פלעביסציט, איז געווען דער ריזיגער מיטינג אין סאארבריקען. פון די שכנות'דיגע שטעט און דערפער זענען אנגעקומען טויזענדער איינוואוינער. אלע יונגעלייט זענען געווען אנגעטאן אין שטורמיסטען-קליידונג. נאכ'ן אויסהערען די רעדע פון א פיהרער פון „דייטשען פראנט", האט די 'מאסע ענטוזיאסטיש געזונגען דייטשע און סאאר-לידער. איבערן גאנצען סאאר-לאנד זענען אנגעצונדען געווארען שטורקאצען, וועלכע זענען געווען אנ'אפרוף אויף די פייערען, וואס זענען אנגעצינדען געווארען אויף דער זייט פון דער דייטשער גרענעץ.

דער אנפיהרער פון די אנהענגער פארן סטאטוס קווא אין סאאר, מאקס בראון, האט פערלאזען דעם סאאר געביט און איז אפגעפאהרען קיין טולוז. קיין טולוז האבען אויסגעוואנדערט מעהרערע סאאר איינוואוינער. אין טולוז זאלען זיך בעזעצען 6 טויזענד פליטים פון סאאר

דער תל-אביב'ער בירגערמייסטער דיזענהאף געמאכט א דריטע בלוט-טראנספוזיע

דער גאנצער ישוב געפינט זיך אונטער דעם שווערען איינדרוק פון דיזענהאפ'ס קראנקהייט

תל-אביב, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

דעם געפעהרליך קראנקען בירגערמייסטער מאיר דיזענהאף, איז געמאכט געווארען א דריטע בלוט-טראנספוזיע. די לאגע פון דיזענהאפ'ן איז א קריטישע. עס פערלאזען איהם די לעצטע כוחות.

אין משך פון די לעצטע 2 טעג זענען אנגעקומען הונדערטער טעלעגראפישע אנפראגען וועגען געזונד-צושטאנד. די גאנצע תל-אביב'ער בעפעלקערונג איז אונטער'ן שווערען איינדרוק פון דער קראנקהייט. פאר דיזענהאפ'ס הויז שטעהען א גאנצען טאג הונדערטער מענשען זיך צו דער-וויסען, וואס ס'הערט זיך.

דער גאנצער ישוב געפינט זיך אונטער דעם שווערען איינדרוק פון בירגערמייסטער דיזענהאפ'ס קראנקהייט.

האלענדישע רעגירונג לאזט נישט אריין

די יודישע פליטים פון סאאר-געביט

אמסטערדאם, 16 (יט"א טעלעגר.)

די האלענדישע רעגירונג האט אויף א ספע-ציעלע זיצונג בעשלאסען, נישט אריינצולאזען די פליטים פון סאאר-געביט.

די רעגירונג מאטיווירט דעם בעשלוס דער-מיט, וואס האלאנד גרעניצט זיך מיט סאאר.

פוילישע תבואה קיין אמעריקא

ווארשא, 16 (טעלעפ. פון אונזער קא-רעספאנדענט). פון גדיניע איז נעכטען אפגעשוואו-מען דער נארוועגישער דאמפער „אויגוסט", וועל-כער האט אוועקגעפיהרט קיין ניו-יארק און פינ-לאנד 8178 טאן קארן. דעם דאזיגען עקספארט-טראנספארט האט דורכגעפיהרט דער מלוכה'שער אינסטיטוט פאר אינדוסטריע און תבואה-האנדעל.

768 מיליאן זל.

אויפיל בעטרעפט דער היי-יאהריגער קריגס-בודזשעט

ווארשא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בוד-זשעט-קאמיסיע ביים סיים איז בעטראכט געווארען דער בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום. דער רע-פערענט דעפ. דוך האט אנגעוויזען, אז די פראגע וועגען דער בעוואפענטער קראפט פון לאנד איז די געמיינזאמע זאך פון פאלק. קיין שום פאלי-טישע דריידלעך דארפען דעריבער דא נישט אנגעהן. דער היי-יאהריגער קריגס-בודזשעט מוז בכן זיין אין דער אומגעענדערטער הויך פון 768 מיליאן זל. כאטש דער גאנצער מלוכה-בודזשעט איז פערקלענערט געווארען אויף אריבער 200 מיליאן זל.

דער סענאט קארעגירט די נייע קאנסטיטוציע

ווארשא, 16 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

היינט מיטאגצייט האט זיך אנגעהויבען די פלענאר-זיצונג פון סענאט, בכדי אויסצוהערען דעם בעריכט פון דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע מכח דעם פראיעקט פון דער נייער קאנסטיטוציע. דער זיצונגס-זאל איז געווען פול געפאקט, עס זענען געווען אנוועזענד דער פרעמיער קאזלאווסקי און אלע מיטגלידער פון דער רעגירונג. סענאטאר ראסטווראראווסקי, האט בעגרינדעט די נויטווענ-דיגקייט פון דורכפיהרען אויסבעסערונגען אין קאנסטיטוציע-פראיעקט, וועלכען עס האט אנגע-נומען דער סיים, היינט ענדיגט זיך די עווענ-טועלע דיסקוסיע, דערנאך וועט פארקומען די אפשטימונג, דער נאכפאלגענדיגער און לעצטער אקט וועט זיין דאס איבערוויזען דעם קארעגיר-טען קאנסטיטוציע-פראיעקט דעם סיים-פלענום און דאס אונטערשרייבען איהם דורכ'ן מלוכה פרעזידענט. צום סאמע סוף וועט די שוין אנגע-נומענע, בעשטעטיגטע און אונטערגעשריבענע קאנסטיטוציע פערעפענטליכט ווערען אין „דזשענ-ניק אוסטאוו".

200 יוד. פליטים פון סאאר-געביט

אנגעקומען קיין פאריז

ווענדונג פון דער ליגע פאר מענשענרעכט צום פעלקערבונד

פאריז, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'זענען אנגעקומען די ערשטע 200 פליטים פון סאאר. די יודישע ארגאניזאציעס מאכען אלע פארברייטונגען צו פערזארגען די פליטים. די ליגע פאר מענשען-רעכט האט זיך געווענדעט צום פעלקער-בונד, אנצוווענדען זיבערקייטס-מיטלען פאר די יודישע פליטים פון סאאר. די ליגע האט זיך אויך בעווענדעט צו דער פראנצויזישער מאכט. אריינצולאזען קיין פראנקרייך די יודישע פליטים פון סאאר.

דער ארץ-ישראל'דיגער שריפטשטעלער-פערבאנד

פאדערט צו פערציכטען היינטיגס יאהר אויף דער פורים-„עדלירע"

אלס צייכען פון טרויער צוליב דעם טויט פון ביאליק

ירושלים. מיט א קורצער צייט צוריק האט דער פערבאנד פון די ארץ-ישראלדיגע שריפט-שטעלער זיך געווענדעט צו דער שטאט-פערוואל-טונג פון תל-אביב מיט א פארשלאג, צו פער-ציכטען היינטיגס יאהר אויף די טראדיציאנעלע „עדלירע"-פייערליכקייטען, וואס ווערען יעדעס יאהר איינגעארדענט אין תל-אביב אום פורים, — אלס צייכען פון טרויער צום טויט פון חיים נחמן ביאליק.

די תל-אביב'ער שטאט-פערוואלטונג האט נאך ביז איצט נישט אנגענומען קיין שום בעשלוס מכוח דער ווענדונג פון דעם שריפטשטעלער-פערבאנד. פאלקאר.)

לאדזער נייעס

נייער דירעקטאר פון פערבאנד פון מעהל-און-תבואה-אינדוסטריע

(אג) אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם וויצע דירעקטאר פון פערבאנד פון דער מעהל-און-תבואה-אינדוסטריע לודוויג רדזעווסקי, איז בע-שטימט געווארען סטאניסלאוו מארטינאווסקי.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 17 יאנואר

6.48 פליטען, 6.52 גימנאסטיק, 7,07 פלי-טען, 7,15 ידיעות, 7,25 פליטען, 7,50 רעקלאמע קאנצערט, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע, 12,10 שמועס פאר קינדער 12.30 שול-פרימארגען, 1 ידיעות 1,10 פארטזעצונג פון שול-פרימארגען, 3,30 עקספארט, 3,35 בערזע, 3,45 קאנצערט, 4 45 לעקציע פון דער פראנצע-זישער שפראך, 5 אוידיציע, 6 לאדזער פאסט-קאסטעל, 6,15 פליטען, 6,20 רעפערטואר פון די טעאטערן, 6,25 לידער, 6,45 ליטעראַרישע סקיצע 7 פארטעפיאן-קאנצערט, 7,20 פעליעטאן, 7,30 פליטען, 7,50 ספארט, 8 סימפ. קאנצערט, 8,45 ידיעות. 9 סימפ. קאנצערט, 9,45 רעפערטאט, 10 רעקלאמע קאנצערט, 10,15 פליטען, 10,30 טאנץ מוזיק, 10.45 פליטען, 11 ידיעות, קאמוניקאטען. 11,05 קאנצערט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	— — — —	98 00
3 פראצענטיגע	בוראוולאנע —	46.70
4 „	דאלארובקא —	53.00
7 „	סטאבילזאציע (אמ.)	71.75
5 „	ווארשאווער ס.-ב. 1934	61.75
5 „	לאדזער	53.50
ענגלישער פונט	— — —	25 95
דאלאר אפיצ.	5.34 נישט אפיצ. —	5.28
גאלד-דאלאר	— — — —	8.91.50
גאלד-רובל	— — — —	4.59
דייטשער מארק	— — —	1.95

PRZEDSIĘBIORSTWO WYWOZU SMIECI „POSTĘP" Łódź, Nawrot 34 tel. 183-79

מיילט מיט, אז דאס טעגליכע ארויספיהרען מיסט אין מעטאלענע גוט-פערמאכטע קאסטענס קאסט 10 זל. א חודש. קיסטעז, וועלכע קאסטען צו 36 זל. שטעלט צו די פירמע אין חודש יאנואר אומזיסט.

אלערליי פוטערס פארבט מען לויט אויסלענדישען סיסטעם אין דער כעמישער וועשעריי און פארבעריי „עריקא" מלינארסקא 2 (רוג בזשעזשינער) קאנקורענץ-פרייזען! סאלידע אויספיהרונג!

Dr. Zygmunt Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 86 טעל. 143-68 נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענר. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

אויערען, נאז און האלז קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81 נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—1 און פון 5—8 אוונט.

שייטלען מיט פאריזער שרינדעז ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען ביי קערש, סקווערא 15

AMBULATORJUM ZŁAMAN (צובראכענע קנאכען) מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט לעמשניצע-פרייזען Dr. J. Lubicz Południowa 9, tel. 183-17.

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען 6. שערפיעז 37 (בענעדיקטא) נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. mep. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און בעשלעכטס. קראנקהייטען פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21 נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג. עלע ערט אנאליזען. פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

שבת פ' בשלח פאלט אויס די יאהרצייט פון מיין אונפערגעסליכען מאן און ליבען פאטער, לאדזער שטאט-חזן ר' גרשון ב"ר יוסף הלוי ז"ל יאסעלעוויץ נ"ע ווערט זונטאג, ד. 20/1, 12 א זייגער מיטאג פארקומען א הזכרה אויפ'ן בית-החיים. בעקאנטע ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען. פרוי און זוהן.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון רעשטען אויף פאלטענס און אנציגער פון די בעסטע ביליצער און טאמאשא-ווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל. בעקומט מען נאר ביי R. Szczęśliwy לאדז, 5 גאוואמיעסקא 5 טעל. 156-09 גערענסט. פראנט 2 שטאק.
(אויף די זייטן:) שאפ: 2 שטאק גערענסט, פראנט: 2 שטאק, גערענסט.

אויגען-קליניק מיט שטענדיגע בעטען פון Dr. B. Donchin פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221 72 נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

צו דער חתונה פון אונזער הארציגען פריינד, דעם ארציגעליכען מוזיקער און קאמפאניסט (געוו. דיריגענט פון „הזמיר"-כאר) ה' הענריק יאבלאן מיט פרל. העלענא ראזענבלאט גראטולירען און ווינשען פון טיפען הארצען א גליק-ליך הארמאניש צוזאמענלעבען. מ. דארגוזשאנסקי פרוי און טאכטער.

ברכת פרידה
ליום עלותי ביחד עם ב"ב לארץ ישראל, הנני מביע בזה אחולי וברכותי לקובי, ידידי ומיודעי הקרובים והרחוקים לכל אתר ואתר. שיזכו גם המה לעלות לציון מרוב טוב, ואושר ועושר גם יחד.
כ"כ הנו מביע בזה את תודתי וברכתי מקוב לבי לכל אלה שכבדוני בביקוריהם ובברכותיהם בפה ובכתב וביחוד להועד של ביה"כ „אהל יעקב" בעד הכבוד הגדול שעשה לי בשבת העברה בסדור „חגיגת פרידה" נהדרה לשמי. יהי רצון שיזכה ליטע „אהלים" כאלו בא"י.
בכבוד ויקר מיכאל פלטוי
לודז, י"ד שבט תרצ"ה לסדר: דבר אל בני ישראל ויסעו" (פרשת השבוע).

Dr. Wajnberg ספעצ. פון לונגען- און הארץ-קראנקה. וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02. נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען אליזאר פיאלקא פיעטריקאווער 7.

אטענטאט אויף סטאלינ'ען און מאלאטאוו'ן

פאר דעם ווערן אנגעקלאגט זינאוויעוו און קאמיעניעוו. וועלכע עס ערווארט טויט-שטראף

מאָסקווע, 16. (ספּ. טעל.).

דאָס פאַרעפענטליכען דעם קאָמוניקאַט וועגען דעם, אַז זינאָוויעוו, קאַמיעניעוו און זייערע 17 חברים פון דער אָפּאָזיציע ווערען געשטעלט פאַר'ן העכסטען מיליטערישען טריבונאַל פון ראַטענפערבאַנד, איז געווען אַן אומגעוועהנליכער סורפּריז אַפילו פאַר די גוט־אינפאָרמירטע פּאַרטיי־מיטגלידער אין פאַר פרעמדע, וואָס שטעהען נאָהענט צו די רעגירונגס ספערען. נאָך פאַר'ן פאַרעפענטליכען דעם קאָמוניקאַט וועגען שטעלען פאַר'ן טריבונאַל די זינאָוויעוו־גרופּע האָט דאָס פּאַרטייאישע וואָכענבלאַט „באָלשעוויק" מודיע געווען, אַז פון צווישען די שטענדיגע רעדאַקציע־מיטאַרבייטער ווערען אויסגעשטראָכען ביידע פיהרער פון דער אָפּאָזיציע, וועלכע זענען געגען זייער ווילען געוואָרען די פאַהנען־טרעגער פון דער באַוועגונג פון „לענינגראַדער צענטרום".

א חוץ דער גרופּע פערשווערער פון דעם „לענינגראַדער צענטרום", האָט דער מאַכט זיך אַ־יבערגעגעבע פעסטצושטעלען דעם צוזאַמענשטעל פון דער גרופּע פון דער מאָסקווער באַוועגונג, וואָס האָט געהאַט דעם ציל אויסצופיהרען אַן אַטענטאַט אויף סטאַלינ'ען, מאָלאָטאָוו'ן און קאַגאַנאָוויטש'ן.

דער גאַנצער בעשולדיגונגס־אַקט איז אויפגעבויט געוואָרען אויף די ערקלערונגען פון קאָמוניסט באַשקיראָוו, וועלכער איז געשטאַנען אין דער שפּיץ פון דער מאָסקווער באַוועגונג, און וועלכער איז געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט דעם „לענינגראַדער צענטרום" פון וואַנען ער האָט בעקומען דירעקטיוועס בנוגע דעם קאַמף מיט'ן לעגאַלער מאַכט. אינ'ם צוזאַמענהאַנג צו דער פערשווערונג האָט זיך אויך מודה געווען א געוויסער פּיאַדאַראָוו.

די ערקלערונגען פון די דאָזיגע צוויי קאָמוניסטען האָבען שטאַרק בעלאַסטעט קאַמיעניעוו'ן און זינאָוויעוו'ן. וועלכע האָבען — ווי מ'גיט איבער — איבערגעצייגט זיך מודה געווען און האָבען אָנגעוויזען אויף זייערע שותפים, די טעראָריסטען, גערטשיק, שאַראָוו, קוקלין, העסען, פּירימאָוו, הערצבערג, סאַקאָוו און פּיוולעוויטש. פּיוולעוויטש איז אין זיין צייט געווען זינאָוויעוו'ס פּערזענליכער סעקרעטאַר. א חוץ די דערמאָנטע האָבען געהערט צו דער קאָנספּיראַטיווער אָרגאַניזאַציע די קאָמוניסטען צאַ־קאָוו. טאַראַסאָוו און אַבישע'ן פון לענינגראַד, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען באַלד נאָכ'ן קיראָוו־מאָרד.

די טעראָריסטישע גרופּע האָט דערהאַלטען דעם בעשולדיגונגס־אַקט און ווערט געמשפּט לויט די אַרטיקלען, וועלכע זעהען פאַר טויט־שטראָף און דאָס קאָנפיסקירען די פערמעגענס.

דאָס פערעפענטליכען דורכ'ן קאָמיסאַריאַט פאַר אינערליכע ענינים די דערמאָנטע רעוואָלוציע־פּרטים האָבען אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגען רושם נישט בלויז אין די סאָוויעטישע רעגירונגס־קרייזען, נאָר אויך אין די דיפּלאָמאַטישע ספערען.

אין מאָסקווע האַלט מען, אַז די טויט־שטראָף פאַר ביידע פיהרער פון דער „טעראָריסטען־גרופּע" זינאָוויעוו און קאַמיעניעוו ווערט נישט אויסגעמיטען ווערען. דער איינציגער אַטוט פון זינאָוויעוו'ן און קאַמיעניעוו'ן וואָס זאָל עלול זיין דאָס אויסמיידען דעם טויט־אורטייל זענען זייערע גרויסע פאַרדינסטען פאַר דער רעוואָלוציע. עס איז אָבער א ספק צי דער צענטראַלער אויספיהר־קאָמיטעט ווערט בעריקזיכטיגען דעם אומשטאַנד. אַרעסטען קומען נאָך פאַר.

דער פויליש=דייטשער אפמאך זיכערט דעם שלום

בערלין, 16 (ספּ. טעל.)

דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין די פעראייניגטע שטאַטען, לוטהער, האָט אין א געשפּרעך מיט א צייטונגס פאָרשטעהער ערקלערט פאָלגענדעס וועגען דעם פויליש דייטשען אָפּמאַך: „דאָס איז געווען אין דער וועלט איינער פון די גרעסטע שריט אין דער ריכטונג פון גאַראַנטירען דעם שלום. אָפּט וואונדער איך זיך, וואָס אַזוי ווייניג מענשען גיבען זיך אָפּ א חשבון וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון דעם אָפּמאַך".

א תליה אין לעמבערג

לעמבערג, 16. (טעלעגראַניש).

דאָס געריכט פון געשוואוירענע האָט פער־משפּט צום טויט דורך אויפהענגען פּיאָטר פּאַראַ־וויטש'ן, וועלכער האָט דערוואָ־גען א געוויסע פּרל. יאַנטשורובנאַ דערפּאַר, ווייל זי האָט נישט געוואָלט מיט אים חתונה האָבען. פּאַראַוויטש איז געווען א פעה־היראַטער.

צוזאמענשטויס צווישען אויפשטענדיגע און מיליטער אין מעקסיקע

מעקסיקאַ, 16. (ספּ.)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען א צוזאַמענשטויס צווישען די אויפשטענדיגע און א מיליטערישע אָפּ־טיילונג. אויף דער זייט פון די אויפשטענדיגע זענען געפאַלען 26 געהרג'עטע און 50 פערוואונדעטע. דאָס פעדעראַלע מיליטער האָט פערכאַפּט גרויסע מאַסען אמוניציע. עס זענען געפאַלען 6 זעלנער.

פאלשע 5 און 10-זלאטע-מטבעות מיטן אפבילד פון מארשאל פילסודסקי

וואַרשאַ, 16 (טעלעפאָניש)

די דירעקציע פון דער מלוכה'שער מינצעריי איז מודיע:

לעצטענס האָבען זיך בעוויזען אין געלד־פערקעהר פאַלשע זילבערנע 5 און 10 זלאָטיגע מטבעות מיטן בילד פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

די 10-זלאָטע-מטבעות זענען געגאָסען פון זילבער, די 5-זלאָטעדיגע פון צין, צינק און אַנטימאָן און זעגען פון אויבענאויף בעזילבערט. ביידע פאַלסיפיקאַטען האָבען כמעט א ריכטיגען קלאַנג, זיי זענען אָבער לייכטער אין די וואָג ווי די ריכטיגע מטבעות. די צייכנונגען אויף די קאַנטען זענען אויף די פאַלסיפיקאַטען ערטערווייז פערגאָסען, דער אָדלער איז נישט גענוג דייטליך.

אויפרייס אין א פארצעלאן-פאבריק

קאַטאָוויץ, 16 (טעלעפאָניש)

אין גישעס פאַרצעלאַן־פאַבריק איז פאָרגעקומען אַן'אויפרייס פון אַן'אויווען. 5 אַרבייטער זענען בעת דער קאַטאַסטראָפע שטערבליך פער־וואונדעט געוואָרען.

קאנקארדאט פון וואטיקאן מיט טשעכאסלאוואקיי

פּראַג, 16 (ספּ. טעל.)

אין די נאָהענטסטע טעג זאָל אונטערגעשריבען ווערען א קאָנקאָרדאַט צווישען וואַטיקאַן און דער טשעכאָסלאָוואַקיי.

קאטאסטראפאלע שניי=זאווערוכעס אין יוגאסלאוויען

בעלגראַד, 16 (ספּ. טעל.)

פון עהערגעכטען אַן הערשען איבער גאַנץ יוגאָסלאַוויען געוואַלדיגע שניי־זאווערוכעס. אין פיל ערטער איז אַנגעפאַלען שניי אויף 1 מעטער הויך. א רייהע צוגען זענען אין וועג אָפּגעשטעלט געוואָרען. אין דער הויפּט־שטאָט איז אָפּגעשטעלט די גאַנצע קאָמוניקאַציע. טראַמווייען, אויטאָס און דראָשקעס טאָפּטשען זיך קוים־קוים אין די טיפע שנייען, וועלכע וואַקסען אומאויפהערליך. די שטאַטישע מאַכט איז אומבעהאָלפען לגבי דער קאַטאַסטראָפאַלער זאווערוכע. דובראָווניק איז אויך אָפּגעריסען פון דער אויסערליכער וועלט.

אויך אונגארן האט א שפע פון שניי

בודאַפּעשט, 16 (ספּ. טעל.)

צוליב'ן אומאויפהערליכען פאַלען פון שניי, איז דער באַהן־פערקעהר אויף דער ליניע זירטש־וועשפּער איבערגעריסען געוואָרען. די צוגען, וואָס קורסירען אויף מזרח און דרום קומען אָן צו די סטאַציעס מיט פערשפּעטיגונגען.

ארבייטער=וואוינהייזער ווערן גע=בויט אין א"י אין גרויסן מאסשטאב

1,600 וואוינונגען זענען שוין ביז איצט אויסגעבויט געווארען אַן'ארבייטער-קווארטאל פאר 5,000 פאמיליעס

ירושלים. דער „מרכז לשכונות עובדים" (די צענטראַלע פאַרן בוי פון אַרבייטער וואוינונגען) ביי דער „הסתדרות" האָט אין משך פון די לעצטע דריי יאָהר ביז צום סוף 1934. בעזאָרגט מיט בוי־פּלעצער 3,500 אַרבייטער־משפּחות. אויף די דאָזיגע בוי־פּלעצער זענען ביז איצט שוין אויפגעבויט געוואָרען 1,600 וואוינונגען. די אַלגעמיינע סומע, וואָס איז, לויט די ציפערען פון דעם „מרכז לשכונות עובדים", אינוועסטירט געוואָרען אין דעם באָדען און אין אויפשטעלען די געביידעס, דערגרייכט ביז היינט 620,000 פונט. בלויז אין משך פון יאָהר 1934 זענען אויפגעשטעלט געוואָרען נייע 600 אַרבייטער־וואוינונגען פאַר א סכום פון 280,000 פונט, צוזאַמען מיט דעם פּרייז פון די פּלעצער.

די בוי־טעטיגקייט פון דער „הסתדרות" ווערט געפיהרט אין דער ריכטונג פון קאָנצענטרירען די אַרבייטער־וואוינונגען אין בעזונדערע קוואַרטאַלען, וועלכע געבען די מעגליכקייט צו פערגרעסערען יעדעס מאָל זייער שטח. דער גרעסטער אַרבייטער־קוואַרטאַל, וואָס איז ביז איצט געשאַפען געוואָרען איז „קרית חיים" (אויפן נאָמען פון חיים אַרלאָזאָראָוו ז"ל) אין עמק זבולון ביי חיפה. אין דעם דאָזיגען קוואַרטאַל געפינען זיך שוין היינט 400 הייזער, 350 ווייטערדיגע הייזער האַלטען ביים פערענדיגט ווערען. לויט דעם פּלאַן וועלען אין „קרית חיים" בעזעצט ווערען גאַנצע 5000 אַרבייטער משפּחות.

חוץ דעם ווערען אויך דורך דעם „מרכז לשכונות עובדים" געבויט גרעסערע קאָאָפּעראַטיווע וואוין־הייזער. אין תל־אביב זענען דורך דער לעצטער צייט אויפגעבויט געוואָרען דריי אַזעלכע גרויסע בלאָקען פון אַרבייטס־הייזער מיט 130 וואוינונגען. דאָס אויפבוי פון דעם דאָזיגען וואוינונגס־בלאָק האָט אָפּגעקאָסט 60,000 פונט.

(פּאַלקאָר)

די פיהרער פון עסטרייכישען „יפשיאנד" וועלען געמשפט ווערען פאר מלוכה=פערראט

ווין, 16 (ספּ. טעל.)

אין פעברואַר וועט אין ווין פאָרקומען א גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס געגען די געוועזענע פיהרער פון שוצבונד, וועלכער האָט, ווי בעוואוסט, געשפּילט די הויפּט־ראָלע ביים אויפשטאַנד פון די עסטרייכישע סאָציאַל־דעמאָקראַטען אין פעברואַר 1934. דער פיהרער פון שוצבונד, מאַיאָר אייכלער און קאַפּיטאַן לעוו און 24 קלענערע פיהרער וועלען געמשפּט ווערען פאַר מלוכה פערראַט און פאַר עובר זיין אויפ'ן געזעץ וועגען געברויכען אויפרייס מאַטעריאַלען.

מינ. לאוואל קאנפערירט היינט מיט מינ. בעק

פּאַריז, 16 (ספּ. טעל.)

דעם מינ. בעק האָט בעזוכט דער אויסערן־קאָמיסאַר ליטווינאָוו.

„פּאַרי סואַר" שרייבט, אַז אין די זשענעווער קרייזען בעהויפּטעט מען, אַז פּוילען וואָלט בעוועזען גענייגט צוצוטרעטען צו די רוימישע אָפּמאַכען.

היינט זאָל זיך טרעפען מינ. לאַוואַל מיט מינ. בעק. זיי וועלען אַרומרעדען די פּויליש־פראַנצויזישע בעציהונגען.

ליטווינאוו און באראן אלאיזי ביי מינ. בעק

זשענעווע. 16 (ספּ. טעל.)

אין משך פון נעכטיגען טאָג האָט מינ. בעק, וועלכער ליגט אין בעט צוליב זיין בראָנכיט־קראַנקהייט, אויפגענומען דעם איטאַליענישען דעלעגאַט באַראָן אַלאַיזי. מינ. בעק האָט אָפּגעהאַלטען א רייהע נאָך אַנדערע קאָנפערענצען.

פון אינטערנאציאנאלען טריבונאל אין האג אין... פעלקער=ליגע אריין

אזוי ווערט אויסגעטייטשט פרעז. רוזוועלטס פארשלאג

וואַשינגטאָן, 16 (ספּ. טעל.)

באַלד נאָך דער רעדע אין סענאַט פון פּרעזידענט רוזוועלט וועגען צוטרעטען פון אַמעריקאַ צום שטענדיגען גערעכטיגקייטס טריבונאַל, איז סענאַטאָר דזשאָנסאָן אַרויסגעטרעטען אין סענאַט מיט א רעדע, אין וועלכער ער האָט בעקעמפט רוזוועלטס פאָרשלאַג, ערקלערענדיג, אַז די קאָנסעקווענץ פון צוטרעטען צום האַגער טריבונאַל וואָלט געווען דאָס אַריינטרעטען פון אַמעריקאַ אין דער פעלקער־ליגע.

אלעקסאנדער
גראַנאַך
איז גיכעצן
אין
„ראזמאַיטאַשטשי"

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 17 יאנואר 1935

אנ'איבערקעהרעניש איז אומפערמיידליך?

דאס שפיל פון רייכסוועהר איז איצטיגען דייטשלאנד

אין פאריזער „פיגארא“ איז אפגעדרוקט געווען די טעג זעהר א גרויסער ארטיקעל וועגען איצטיגען מצב אין דייטשלאנד; וועגען היטלערן און די בעציהונגען צווישען איהם און דער רייכסוועהר און וועגען דער מעגליכער ווענדונג אין די דייטשע אינערליכע בעציהונגען אין דער נאהענטסטער צייט. דער ארטיקעל איז נישט געווען אונטערגעשריבען. אבער די רעדאקציע גיט איהרע א בעמערקונג, אז ס'איז אנגעשריבען דורך זעהר אן אנגעזעהענעם דייטשען פאליטיק, וואס זיין לאגע גיט איהם די מעגליכקייט צו זיין אויסגעצייכענט אינפארמירט וועגען די דייטשע ענינים.

דער מחבר פונ'ם ארטיקעל צווייפעלט נישט אויף קיין רגע, אז היטלערס טעג זענען געציילטע און אז ביזן קומענדיגען יאהר וועט ער נישט דער־ציהען.

דער ערפאלג פון היטלערן האט זיך געלאזט דערקלערען מיט צוויי סיבות: ערשטענס, האט ער אלעמען צוגעזאגט וואס איינער האט נאר געוואלט, צווייטענס, איז איהם געלונגען צו היפנאטיזירען די דייטשען מיט זיין רעדנערישען טאלאנט.

היטלערס בין השמשות לאזט זיך ערקלערען מיט איין איינציגע סיבה: היטלער גופא איז א טיף אומאפריכטיגער מאן, א פערזעסער, א האמא אימבע־ציליס. (היטלער האט קיינמאל נישט געגלויבט זיין אייגענעם מיליטער, דעם 30 יוני האט ער אויס־געמארדעט זיינע אנפיהרער און זוכענדיג שוץ, האט ער געמוזט זיך ווארפען אין די ארעמס פון רייכסוועהר, אט דאווארט אויף איהם די מפלה, ווייל די רייכסוועהר האט נישט קיין גרונד איהם צו היטען און צו שוינען, א מענש וועלכער איז לגמרי נישט קיין מיליטער־מאן.

היטלער האט געמאכט א טעות אין זיין רעכענען אויף דער רייכסוועהר, נאך הינדענבורגס טויט האבען די גענעראלען ערלויבט צו שווערען היטלערן טרייהייט אויס פערשידענע חשבונות. די גענעראלען האבען קודם כל געוואלט אז היטלער זאל אלעמען באוואונען, דאס איז געווען בקוועמער און לייכ־טער איידער צו מאכען פון איהם א מארטירער אין די אויגען פון פאלק, וואס האט נאך דעמאלט אין איהם געגלויבט. אויסערדעם זענען די פיהרער פון רייכסוועהר לחלוטין נישט געווען זיכער, אז דער אויסגאנג פון בירגער־קריג קאן זיין גינסטיג פאר די: היטלער האט דאך געהאט הינטער זיך צוויי מיליאן באוואפענטע ענטוזיאסטען, וואס זענען געווען גרייט צו פיהרען א פערטיידיגונגס־קריג געגען רייכסוועהר, ווידער מיט שווערע הארמאטען קאן מען נישט זעהר לייכט אפעריערען אויף די גאסען פון די דייטשע שטעט.

אין אט דער פאליטישער און טאקטישער נעץ האט זיך היטלער געלאזט אריינגארנען. דער „פיה־רער“ האט געגלויבט, אז ר'האט די רייכסוועהר גע־בונדען מיט דער שבועה. אין דער ווירקליכקייט איז ער געווארען דער געפאנגענער פון דער רייכס־וועהר. גלויבענדיג אין זיין מיסיע און מורא האבענ־דיג פאר די פריינד מעהר ווי פאר די שונאים, האט היטלער פונאנדערגעלאזט די מיליץ און די שטורם־אפטיילונגען און איז געבליבען בראש פון דער ענטוואפענטער טשערעדע, וואס איז, אמת, איהם נאך געטריי.

אזוי ארום איז היטלער א שפילצייג אין די הענד פון דער רייכסוועהר, וואס בראש פון איהר שטייט היטלערס ערגסטער שונא, דער גענעראל פאן פריטש. באלד נאך הינדענבורגס טויט האט היטלער נישט געוואגט אראפצורופען פריטש'ן אויס מורא, אז די רייכסוועהר וועט דערויף רעאגירען. ער האט זיך בעגנוגענט דערמיט, וואס ר'האט בעשטימט אלס געהילפען צו איהם די גענעראלען בלאמבערג און רייכענאו, אויף וועלכע, ווי ס'האט זיך איהם געדאכט, ער קאן זיך פארלאזען. ווען דער־זעלבער רייכענאו איז אינאיינעם מיט געבעלסען גע־קומען דעם 3־טען נאוועמבער צו פריטשן און האט איהם פארגעלייגט זיך אנצוגעבען אין דימיסיע, האט ער זיך אפגעזאגט און פארלאנגט, אז דער פארשלאג זאל איהם געמאכט ווערען דורך היטלער גופא. דעמזעלבען טאג האבען 18 גענעראלען אי־בערגעגעבען היטלערן א בעריכט וואו ס'איז אנגע־וויזען געווארען, אז פאן פריטש מוז בלייבען ווייטער אויף זיין פאסטען.

פון דעמאלט אן איז פאן פריטש און זיין סביבה, וועלכע זענען פיינדליך געשטימט צו היט־לערן, דער ווירקליכער באלעבאס פון דעם מצב, פון די איז אבהענגיג ווייטער צו אונטערשטיצען היט־לער'ן אדער לאזען איהם אויף זיין בעראט.

צוגרייטענדיג, ווייזט אויס, צו אנ'איבערקעה־רעניש, האט די רייכסוועהר ארגאניזירט אן אמת'ע פאליטישע ליגע, וואס איז פיינדליך געשטימט צו היטלערן. אין דער ליגע גייען אריין געוועזענע קאמ־באטאנטען, מיטגלידער פון „שטאהלהעלם“, און אלע פאליטישע פארטייען, א חוץ די קאמוניסטען. די ליגע איז נישט בעוואפענט, אבער זי בעזיצט א קאלא־סאלען פראפאגאנדע־אפאראט מיט אונגלויבליכע אויס־גאבען.

אויב ס'זאל אויף קומען זיך צו פערטיידיגען מיט געווער, איז האבען קאן דאן היטלער רעכענען בלויז אויף א פינף טויזענד מאן. היטלער ווייס וועגען דער סכנה, וואס דראהט איהם און ער בעמיהט זיך צו געווינען צייט. ער איז איצט גרייט נאכצו־געבען אויסלאנד, וואס מ'וועט נאר פערלאנגען, ער איז דערגאנגען דערצו, אז ר'האט פארגעלייגט די האהענצאלערנס דעם דייטשען טראן, אבער זיי האבען זיך אפגעזאגט אנצונעהמען די מתנה פון א־זעלכע זויבערע הענד, פון דער אנדערער זייט איז זעהר סימפטאמאטיש, וואס שאכט האט זיך אפגע־זאגט אנצונעהמען דעם פארגעלייגטען אמט פון קאנצלער.

מעגליך, אז די רייכסוועהר וועט היטלערן נאך לאזען צורוה א געוויסע צייט. אבער אנ'איבער־קעהרעניש איז אומפערמיידליך. היטלער וועט ארעס־טירט ווערען און די מאכט וועט אריבער צו א די־רעקטאריע, וואס איהרע מיטגלידער רופט מען שוין אצינד ביי די נעמען.

נאציאנאליסטישע פראזע איז געווען שטארק

ס'האט געפעהלט גלויבען אין נצחון

פארן היטלעריסטישען דייטשלאנד זענען אין סאאר־געביט אפגעגעבען געווארען העכער 90 פראצענט שטימען. דאס איז א געוואלדיגער זיג פון דייטשלאנד. אבער צי איז דאס גלייכצייטיג א זיג פון היטלערן? אויסערליך — יא. ווייל דער קאמף איז געפיהרט געווארען צווישען די אנהענ־גער פון היטלעריסטישען דייטשלאנד און די געג־נער פון אזא דייטשלאנד, אויב ס'האט אלזא גע־זיגט דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד, איז אויסער־ליך דער נצחון אויף דער זייט פון היטלערן. אבער דערויף קאן מען תיכף ענטפערען: ווען דייטשלאנד וואלט געווען א דעמאקראטיש לאנד, וואלט עס בעקומען נאך מעהר שטימען, 97—99 ראצענט, וועגען וועלכע היטלער האט געטרוימט און קיין אנהענגער פון סטאטוס קווא וואלט בכלל נישט געווען. דער היטלעריזם האט געבראכט דערצו, אז דאס סאאר־דייטשלאנד איז צוקלאפט געווארען אין צוויי לאגערען. דעם היטלעריזם איז נישט נאר געגאנגען אין בעקומען א מעהרהייט פאר דייטשלאנד, וועלכע איז פון פריהעראויס געווען א זיכערע זאך, ס'איז געגאנגען אין ווייזען דער וועלט, אז דער היטלעריזם בעזיצט אנ־אנציהונגס־קראפט פאר די דייטשען אויך אויסער די דייטשע גרענעצען. דעם פלעביסציט האט מען אויסגענוצט אלס פראפאגאנדע־מיטעל פארן היט־לעריזם אויף דרויסען. און דער אויסגאנג פון פלע־ביסציט וועט געבען אנרעגונג צו פערשטארקען אט די פראפאגאנדע. אט דאס איז אפשר די סא־מע נעגאטיווסטע זייט פון היטלערס נצחון.

דער נצחון פון די היטלער־לייט וואלט פער־שטייט זיך נישט געווען אזוי גרויס, ווען נישט דער מורא'דיגער טעראר פון זייער זייט; מארא־לישער טעראר, וועלכער וועט נאכ'ן פאראייניגען דעם סאאר־געביט מיט דייטשלאנד, פערוואנדעלט ווערען אין פיזישען טעראר, די היטלערלייט הא־בען געהאט צונויפגעשטעלט א גענויע רשימה פון אלע איינוואוינער און האבען יעדען געהאט אויפ'ן אויג. שטימען ביי אזעלכע בעדינגונגען געגען היט־לער'ן וואלט געהייסען פערלירען דאס ברויט, די פרייהייט און ווענדען געגען זיך רעפרעסיעס. נאר דער גלויבען אין דער מעגליכקייט פון נצחון וואלט געקאנט בעגייסטערען די מאסען, אריינגיסען אין זיי די דרייסטקייט צו שטימען געגען היטלער'ן. אזא גלויבען איז נישט געווען. די נאציאנאליסטישע פראזע האט זיך ארויסגעוויזען פאר זעהר שטארק. די בעשטימונג פון פעלקערבונד, אז דאס שטימען פאר'ן סטאטוס קווא דעצידירט נישט ענטגילטיג וועגען דער מלוכה־צוגעהעריגקייט פון סאאר־געביט און אז ס'איז פאראן א מעגליכקייט פון א צווייטען פלעביסציט, האט נישט געגעבען דעם ווירקליכען עפעקט, די גינסטיגע שטעלונג פון קלער צו היט־לער'ן האט איינגאנצען צושטערט די האפנונג פון היטלערס געגנער אויפ'ן זיג. נאר אויף אזא אופן קאן מען ערקלערען דעם פאקט, וואס דער אנטי־היטלעריסטישער פרייהייטס־פראנט, וועלכער האט אויף זיין לעצטער דעמאנסטראציע אנגעזאמעלט 100 טויזענד מאן, האט זיך איינגעקארטשעט אין 46 טויזענד מאן.

א דעסטא גרעסערע אנערקענונג און בע־וואונדערונג געהערט צום הייפעל מוטיגע מענשען, וועלכע זענען געבליבען אויפ'ן פאסטען, וואס איז געווען פון פארויס פערשפילט. דער גורל פון אט די מענשען, וועלכע זענען שוין געשטעמפעלט אלס פעררעטער, דארף זיין נאהענט צום הארץ פון אלע אנטיפאשיסטען. מ'דארף טאן אלצדינג, אין דער ליגע און אויסער דער ליגע, כדי די דאזיגע מענ־שען ארויסצורייסען פון די הענד פון די היטלע־ריסטישע הענקער און צו זיכערען זיי די פרייהייט.

אויף וויפיל עס גייט וועגען דער ווייטער־דיגער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען נאכ'ן פלעביסציט, דארף מען נישט צווייפלען, אז דער ראט פון פעלקערבונד וועט בעשטעטיגען דעם אויסגאנג פון פלעביסציט און וועט אנערקענען דעם סאאר־געביט פאר דייטשלאנד. די ליגע וועט זיין צופרידען, וואס זי איז פטור געווארען פון אזא שווערען קלאפאט.

אויפ'ן געביט פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק קאן דער צוריקקעהר פון סאאר צו דייטש־לאנד ברענגען צו אנ'ענטשפאנונג קודם כל צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך און זיין דער פערמיטלער צווישען דייטשלאנד און דעם פעלקערבונד. (רק)

ס'איז דאך בלויז בלבולים...!

דער ענטפער פון מין. מיכאלאווסקי

אונזער יוסטיץ־מיניסטער ה' מיכאלאווסקי האט טאקי א פנים א מיניסטערישע קאפ, ווייל ער האט באמת זעהר קלוג צונישט געמאכט די טענות פונ'ם יודישען מליץ־יושר דעפ. ראזמארין. ער האט בעוויזען ווי אויפ'ן דלאניע די נישט קאנסעקווענטקייט פונ'ם יודישען כוח. דא פא־דערט ער גלייכקייט פאר אלע בירגער אן שום אונטערשיד צווישען אמונה און נאציע און תוך כדי דיבור פערלאנגט ער שוין א נאציאנאליסטישען צוגאנג צו פראגעס און אז ס'ווערט, למשל, באזיי־טיגט א יודישער ריכטער, אדער רעיענט, זאל דער מיניסטער דווקא האלטען אויפ'ן קאפ יענעמס יודישקייט און זאל אויף זיין ארט בעשטימען נישט קיין פאליאק, נאר אנ'אנדער יודען. אזא שמאלער נאציאנאליזם — ווי פאסט עס גאר פאר א מיני־סטער פון א מאדערנער רעפובליק?

דאס איז זעהר א שלאגפערטיגע רעפליק, וואס קען דעם געגנער אין אנ'עפענטליכער דיס־קוסיע אוועקלעגען אויף די לאפאטקעס, פונקט ווי דער יוד האט אין דער לעגענדע אין איין מינוט געפטרט דעם משומד, ווען ער האט אים געצוויג־גען ענטפערן: איך ווייס נישט...

אין דער אמת'ן האט יענער משומד יא גע־וואוסט דעם טייטש פון „איני יודע“ און אין דער אמת'ן איז דעפ. ראזמארין שוין גאר קאנסעקווענט אין זיינע פאדערונגען.

ווייזט זיך ארויס, אז דעפ. ראזמארין האט שוין פריהער געהאט אינטערוועניערט וועגען דעם ענין ביים מיניסטער, וועלכער האט איהם צוגע־זאגט „אננעמען די געהעריגע שריט“. ס'איז אבער אנים גארנישט געטאן געווארען, ווייל ראזמארין דער שתדלן האט געמוזט אויסניצען ראזמארינען דעם דעפוטאט און פארמערן אויפ'ן מיניסטער פאר דער סיים־קאמיסיע, וועלכע קען חלילה, שארף אויסריידען דעם מיניסטער פאר זיין נישט מקיים זיין די הבטחה בנוגע יודען.

און אין דער אונטערשטער שורה האט סיי דער מיניסטער, סיי דער כבוד פון פוילען בלויז געוואונען פון דער דאזיגער דיסקוסיע. ווארום גערעדט האט זיך דאך וועגען יודישע ריכטערס און יודישע רעיענטען און זאל טאקע די גאנצע וועלט וויסען, ווי פאלש ס'זענען אלע בלבולים וועגען כלומרשטער עקסטערמינאציע פון יודען אין פוילען; אט זענען דאך פאראן יודישע ריכטערס און רעיענטען. אלזא וואס יודען פערלאנגען, אז בעת מ'זאגט אפ א יודען, אדער שטארבט א יוד, זאל מען אויף זיין ארט נישט נעמען קיין קריסט, דאס איז שוין טאקע אנ'אומגעהייערע חוצפה?..

פונוואנען זאל די וועלט וויסען, אז דאס זענען היסטארישע איבערבלייבענישען פון די אמאליגע עסטרייכישע צייטען, וואס הערן זיך שוין איצט איבער זעהר זעלטען, און אז מ'רייסט אויס איינעם, וואקסט שוין קיין אנדערער נישט אפ אויף זיין ארט? פונוואנען זאל מען וויסען, אז אין קאנ־גרעסובקע און אויף די קרעסען איז פון אזא מין פרי, ווי א יודישער נאטאריוס, נישטא קיין זכר? און אז דער יודישער שתדלן פערלאנגט בלויז, אז די עטליכע געציילטע פאזיציעס, וואס זענען שוין פערנומען געווארען, זאלען שוין כאטש פערבליי־בען ביי יודען? פונוואנען זאל די וועלט וויסען, אז אפילו אויף דער פריוואטער אדוואקאטישער פראקטיק פון יודען האט מען שוין געווארפען א בייזן אויג, און אנומלט האט אנ'ענדעקישער אד־וואקאט געווארנט די יודען, זיי זאלען זיך אויפ־הערען שטופען אויף די יורידישע פאקולטעטען, ווייל סוף כל סוף וועט מען מיט זיי מוזען זיך בעגיין, ווי היטלער אין דייטשלאנד!

און אז אנ'ענדעק זאגט, מעג מען זיכער זיין, וועט דער אפקלאנג זיין שטארקער, ווי די השתדלות פונ'ם יודישען דעפוטאט ראזמארין, אבער יענער אפקלאנג וועט פערשטיקט ווערען אין די 4 ווענט פון די קאנצעלאריעס און ביוראען, פארן עפענטליכען פארום פון סיים וועט ער נישט קו־מען, די ברייטע וועלט וועט איהם נישט דער־הערען.

אט אזוי איז אונזער יוסטיץ־מיניסטער ארויס מיט כבוד און גלאנץ פון דער יודישער דיסקוסיע

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141·32

עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אוונד,

זונטאג און יום־טוב פון 9–11 בייטאג

און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

ספעציעלע שליחים פון ארץ־ישראל

וועלען בעגלייטען די טראנספארטען חלוצים

בכדי צו זארגען דערפאר, דאס זיי זאלען קומענדיג קיין ארץ־ישראל געהען צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט

ירושלים, בכדי צו זיכערען, דאס דער גרעסטער טייל פון די נייגעקומענע חלוצים אין ארץ־ישראל זאל געהען צו לאנדווירטשאפטליכער ארבייט, האט דער „מרכז עליה“ (צענטראלע פאר עליה־ענינים) ביי דער „הסתדרות“ בעשלאסען, אז די חלוצים, וועלכע פאהרען קיין ארץ־ישראל דאר־פען ארויסגעשיקט ווערען אין גרעסערע גרופען. דערביי וועט יעדע גרופע בעגלייט ווערען אויף דער שיף דורך א ספעציעלען שליח פון ארץ־ישראל, וועלכער וועט ארויספאהרען בעגעגענען די חלוצים אין דער פארט־שטאט, וואו זיי זעצען זיך אויף אויף דער שיף, אין קאנסטאנצא אדער אין טריעסט.

דער ערשטער שליח, א מיטגליד פון דעם „מרכז החקלאי“ (לאנדווירטשאפטליכער צענטער) ביי דער „הסתדרות“, ה' נאטע הר־פז, איז שוין ארויסגעפאהרען קיין קאנסטאנצא צו בעגעגענען א גרעסערע גרופע חלוצים, וואס קומען פון פוילען און גאליציען מיט דער שיף, וועלכע פאהרט אפ דעם צווייטען יאנואר. (פאלקאר)

ועד-הלאומי טרעט אריין אין דער עקזעקוטיווע

פונ'ם קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז

רעזאלוציעס פונ'ם ועד-הלאומי וועגן די רעכט פון די יודען אין סאאר-געביט. — רעפעראט פון ד"ר נחום גאלדמאן. — געוועהלט פון דאס-ניי די קאמיסיע פאר עליה-ענינים. — פלענאר-זיצונג פונ'ם ועד-הלאומי

ירושלים. די לעצטע פלענאר-זיצונג פונ'ם ועד-הלאומי אין ירושלים איז געווען געווידמעט דעם רעפעראט פון דעם פארזיצענדען פונ'ם קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז, ד"ר נחום גאלדמאן, איבער דעם מצב פון די יודישע קיבוצים אין די גלות-לענדער.

דער רעפערענט האט זיך אפגעשטעלט אויף דער טעטיגקייט פונ'ם פאריזער קאמיטעט אויפ'ן געביט פון פארטיידיגען די יודישע רעכט אין די באזונדערע לענדער און האט באזונדערס באטאנט די גרויסע און שטייגענדע באדייטונג פון דעם ארגאניזירטען יודישען ישוב אין ארץ-ישראל פאר דעם יודישען פאלק און פאר זיין מצב אין אלע לענדער פון גלות. ד"ר גאלדמאן האט אויך ארומגערעדט די פראגע פונ'ם קומענדיגען יודישען וועלט-קאנגרעס און זיין גרויסע באדייטונג.

נאך א קורצער דיסקוסיע ווערט איינשטימיג אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער דער ועד-הלאומי ווענדעט זיך צום פעלקער-בונד-ראט וועגן גאראנטירען די רעכט פון דער יודישער מינדערהייט אין סאאר-געביט נאכ'ן פלעביסציט.

עס ווערט אויך באשלאסען, אז דער ועד-הלאומי שליסט זיך אן אין דעם קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז און דעלעגירט צוויי פארטרעטער אין דער עקזעקוטיווע פונ'ם קאמיטעט. גלייכצייטיג איז באשלאסען געווארען צו באטייליגען זיך אין דעקען דעם בודזשעט פונ'ם קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס.

דערנאך איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגן דער עליה-קאמיסיע פונ'ם ישוב, וואס עקזיסטירט נעבען דעם ועד-הלאומי און מיט וועלכער די עליה-אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ בעראט זיך מכח די פארשידענע עליה-פראגען.

עס ענטוויקעלט זיך אן אויספיהרליכע דעבאטע, אין וועלכער עס האבען זיך באטייליגט א רייה רעדנער. דערונטער ה' סופראסקי, וואס האט געפאדערט, דאס די עליה-קאמיסיע פונ'ם ישוב זאל נישט דינען בלויז אלס בעראטענדע קערפערשאפט, נאר זאל אויך האבען דאס רעכט צו דעצידירען אין א רייה פראגען און באזונדערס בנוגע דער פארטיילונג פון די סערטיפיקאטען פאר די קרובים פון ארץ-ישראל'דיגע איינוואוינער.

נאך דער ענטפער-רעדע מצד דעם לייטער פון דער עליה-אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ, איז באשלאסען געווארען צו באאויפטראגען דער עליה-קאמיסיע פונ'ם ועד-הלאומי אויסצוארבייטען א רעגולאמין פאר איהר ארבייט אויפ'ן געביט פון העלפען און זארגען, די נייע עולים נאך זייער קומען אין לאנד און צושטעלען איהם צו בעשטעטיגען דעם ועד-הלאומי. די קאמיסיע איז בעשטעטיגט געווארען אין איהר פריהערדיגען צוזאמענשטעל און בעשטעהט פון פארשטעהער פון די ארביימער, אלגעמיינע ציוניסטען, מזרחי, ספרדים, תימנים און פון קאלאניסטען-פערבאנד.

דאס פרעזידיום פונ'ם ועד-הלאומי האט באשלאסען צו דעלעגירען אלס פארשטעהער פונ'ם ישוב אין דער עקזעקוטיווע פונ'ם קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס ה' י. בן-צבי. (פאלקאר)

די לופט ארום די ערד

ווערט ביסלעכווייז איינגעשלונגען פון די שטיינער

עס ווערט אלץ שווערער צו אטעמען אויף דער ערד.

מיר מיינען דא נישט אין דעם פילאזאפישען זין. עס ווערט פשוט אלץ שווערער צו אטעמען, ווייל דער זויערשטאף וואס איז נויטיג צום אטעמען פערשווינדעט ביסלעכווייז פון דער ערד און עס פער־בלייבט אלץ ווייניגער און ווייניגער פאר די מענשען צו אטעמען.

אט די טרויעריגע באריכט האט געבראכט דער בעריהמטער פראפעסאר פון אסטראנאמיע פון פרינסטאן אוניווערזיטעט, העררי ראסעל, אין זיין רעדע וואס ער האט געהאלטען אויף א צוזאמענקונפט פון

פון ב. לעוויטין

וויסענשאפטסלייט אין פיטסבורג.

די איינציגע טרייסט איז, וואס דער פראצעס געהט צו אזוי לאנגזאם אז עס וועט נעהמען אפשר א ביליאן יאהר ביז עס וועט פערבלייבען אזוי ווייניג לופט אויף דער ערד, אז מענשען און חיות און אויך פלאנצען וועלען מעהר נישט קענען לעבען און בליהען און זיי וועלען פערניכטעט ווערען.

פראפעסאר ראסעל האט געגעבען א צווייטע טרייסט דער מענשהייט: ביז יענער צייט, דאס הייסט אין א ביליאן יאהר ארום וועלען די מענשען העכסט וואהרשיינליך זיך אויסלערנען צו פראדוצירען אזוי פיל לופט מיט דער הילף פון עלעקטריציטעט, אז עס וועט סטייען פאר אלעמען צו אטעמען און דאס לעבען אויף דער וועלט וועט פארטגעזעצט ווערען.

דער פאקט איז, האט פראפעסאר ראסעל געזאגט, אז שוין היינט צו טאג, מיט דעם בעגרענעצטען וויסען וואס מענשען בעזיצען, קען מען פראדוצירען א היפש ביסעל לופט, און א היפשע צאהל מענשען האבען שוין איצט געקענט פארטזעצען זייער לעבען מיט דער הילף פון איינגענע פראדוצירטען זויער־שטאף.

וואו קומט אבער אהין דער זויערשטאף, וועלכע איז איצט פיל איבער דער גאנצער וועלט וואו נאר עס געפינט זיך אביסעל לופט?

פראפעסאר ראסעל זאגט, אז שולדיג אין דעם וואס דער זויערשטאף פערשווינדט ביסלעכווייז פון דער לופט זענען די שטיינער, זיי זאפען אריין אין זיך א סך דורך געוויסע כעמישע פראצעסען וואס קומען אין זיי פאר. דער דאזיגער פראצעס געהט אן אהן אויפהער, און עס וועט מוזען קומען א צייט ווען דער גאנצער זויערשטאף פון דער לופט וועט איינגעזאפט ווערען פון די שטיינער און מענשען וועלען נישט האבען מיט וואס צו אטעמען.

פראפעסאר ראסעל האט ערקלערט או דער פלאנעט מארס האט שוין דערגרייכט אט די שטופע, און עס איז מעגליך, אז דערפאר איז דארט נישטא קיין לעבען, מיט זיכערקייט קען מען אבער נישט זאגען, אז אויפן שטערן מארס זענען נישטא קיין לעבעדיגע וועזענס, ווייל עס קען דאך זיין, אז די דארטיגע לעבעדיגע וועזענס איז עס איז דארט נאך א לעבען. בעזיצען כאטש אזויפיל אינטעליגענץ און די ווייסען אזויפיל פון דער וויסענשאפט ווי די מענשען דא אויף דער ערד, און דאן, ווייסען זיי ווי אזוי צו פראדוצירען גענוג זויערשטאף, אז זיי זאלען האבען מיט וואס צו אטעמען.

פראפעסאר ראסעל בעהויפטעט וועגען דער פערשווינדונג פון זויערשטאף פון דער לופט, ענט־האלט נישט קיין געוואלדיגע געפאהר פאר דער וועלט און פאר די מענשען, איבערהויפט ווען ער אליין האט צוגעגעבען אז אין פערלויף פון דעם ביליאן יאהר, ביז דער פראצעס פון פערשווינדונג פון זויערשטאף וועט זיך פערענדיגען, וועלען די מענשען געפינען פערשידענע מיטלען, ווי אזוי צו פערזארגען זיך מיט זויערשטאף, וואס זיי אליין וועלען פראדוצירען. עס איז אויך ישנו אויסגעשלאסען די מעגליכקייט, אז אין פערלויף פון דעם ביליאן יאהר וועט דער געבויי פון מענשליכען ארגאניזם אזוי געענדערט ווערען, אז ער וועט אפשר קענען אויסקומען איינגאנצען אהן זויערשטאף.

פאר די וויסענשאפטסלייט איז אבער פראפעסאר ראסעלס רעדע געווען העכסט אינטערעסאנט.

פראפעסאר ראסעל האט ערקלערט, אז די וועלט האט אמאל געהאט א גאנץ אנדערע אטמאספערע ווי איצט, אונטער דעם דרוק פון קלימאטישע ענדערונגען איז יענע אטמאספערע פערשוואונדען און עס האט זיך ענטוויקעלט די אטמאספערע וואס מיר האבען איצט, וועלכע האט מעגליך געמאכט דעם לעבען אויף דער וועלט.

פראפעסאר ראסעל האט אויך דערציילט אינ־טערעסאנטע פאקטען וועגען דעם סארט לופט און וועגען די קלימאטישע צושטאנדען וואס עקזיסטי־רען אויף די פלאנעטען וואס געפינען זיך ארום דער זון. אזוי אבער ווי יענע פלאנעטען זענען צו ווייט פון אונז, וועלען מיר פארלויפיג נישט רעדען וועגען זיי. זאל נאר זיין לייכטער צו אטעמען אויף דער וועלט אין אנדערע הינ־זיכטען.

ווירטשאפטליכע „פראספעריטי" אין ארץ-ישראל האלט אין מיט א פערשטארקטער קראפט

באדען-שפעקולאציע וועט מוזען פלאצען

ירושלים. אויף דער יעהרליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון תל-אביב'ער האנדעלס-קאמער האט דער פארזיצענדער פון דער קאמער ה' ז. האפיען, דער הויפט-דירעקטאר פון דער אנגלא-פאלעסטינא-באנק, געהאלטען זיין טראדיציאנעלען יעהרליכען רעפעראט איבער דעם עקאנאמישען מצב אין ארץ-ישראל.

ה' האפיען האט בעטאנט, אז ביים בעטראכטען דעם ווירטשאפטליכען מצב פון ארץ-ישראל מוז מען, נישט קוקענדיג אויף דער אנהאלטענדער „פראספעריטי" אין לאנד, אויך נעמען אין אכט די עקאנאמישע לאגע פון דער גאנצער וועלט. אין פערשידענע לענדער פון דער וועלט, און בעזונדערס אין ענגלאנד, לאזט זיך לעצטענס מערקען א בעדייטענדע בעסערונג און אויסלייטערונג פון די קריזיס-וואלקענס, וואס בעדעקען דעם הימעל פון דער וועלט.

דער רעדנער ווייזט אן אויפן סמך פון א רייהע ציפערען, אז דער ווירטשאפטליכער אויפ-שוואונג פון ארץ-ישראל האט זיך אין משך פונם לעצטען יאהר פערשטארקט. אפשטעלענדיג זיך אויף דעם שטארק פאסיווען האנדעלס-בילאנס פון ארץ-ישראל, שטעלט פעסט ה' האפיען, אז דאס איז אין די איצטיגע בעדינגונגען פון ארץ-ישראל א זעהר נאטירליכע ערשיינונג, וואס וועט אנהאלטען כל זמן עס וועט דויערען דער גרויסער אימפארט פון קאפיטאלען קיין ארץ-ישראל.

ווייטער האט דער רעפערענט ארומגערעדט די שעדליכע ערשיינונג פון דער געוואלדיגער באדען-שפעקולאציע אין ארץ-ישראל און האט ער-קלערט: „עס איז קלאר, אז דער דאזיגער מצב קאן נישט דויערען א לאנגע צייט. יעדער שגעון האט א גרענעץ און אויך צו דעם שגעון וועט נעמען א סוף. די ירידה פון דער שפעקולאציע וועט קומען אין דער פארם פון א מפלה, אבער מיר דארפען זיך דערפאר נישט צו שטארק שרעקען, ווייל די דאזיגע מפלה וועט נישט בעריהרען זעהר ערנסט די געזונדע ווירטשאפטליכע יסודות פונם לאנד. מיר זענען גענוג שטארק און אונזער עקאנא-מישע סטרוקטור איז היינט גרונדזעצליך אנדערש, ווי זי איז געווען אין הערבסט 1925, און מיר וועלען קאנען היינט פיל לייכטער ווי דעמאלסט אריבערטראגען די ירידה פון דער שפעקולאציע און די פאלגען פון דער דאזיגער ירידה". (פאלקאר)

● ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

93

נישט איין קליענט האט געצויגען מיט די פלייצעס, קומענדיג אין ביורא פון לעאן בלומאן, וואו ס'איז שטענדיג געווען אזוי טומעלדיג, און געטראפען דאס ביורא אין א געוועהנליכען אר-בייטס-טאג געשלאסען.

קאפיטעל 16

דזשאן סיסטער

— האב איך דען אנדערש געקענט האנדלען? האט דער געהילפס-אינספעקטאר צו זיך אליין גע-רעדט, רייבענדיג גיך דעם שטערן. אנדערש איז דאך נישט מעגליך געווען. ווען דער אינספעקטאר זאל זיך דערוויסען ווער דאס איז דער אפגעהאק-טער קאפ, פון זיך אליין וואלט דאך נאך ערגער געווען, איך רעכען, אז מיין קאנצעפציע איז א ריכטיגע. אויב מיר האט זיך נישט איינגעגעבען אפצוהאלטען דעם אינספעקטאר פון פאהרען קיין פוילען, האב איך געמוזט זיין דער ווער ס'זאל זיין דער ענטדעקער פון בלומאנס פערזענליכקייט און איהם מיטטיילען וועגען דעם נאך איידער ער האט אנגעהויבען עפיס צו טון אין פוילען. דער צוטרויען צו מיר וועט אזוי ארום פערשטעהט זיך ווערען גרעסער און שטארקער.

— און דערביי, האט דזשאן געשמייכעלט צו זיך אליין, האב איך באלד אויסגעפינען אנ'עדות וואס בעשטע-טיגט ווער עס איז דער אפגעהאקטער קאפ און דאס אפיציעל פראקלאמירט. ווידער אפגעארבייט א שטיקעל ארבייט און אפשר די שווערסטע ארבייט. נו, נאך נישט לאנג און איך וועל באלד פטור ווערען פון גאנצען קלאפאט אין דעם מאמענט ווען ער איז געזעסען אין זיין ביורא און אזוי געטראכט, האט ער דערהאלטען די דעפעשע פון אינספעקטאר: „איך געפין זיך לאדז, גראנד-האטעל די פרוי רובין נישט ארעפלאזען פון אויג".

דזשאן האט געלאכט פון דאזיגען אינספעק-טארס בעפעהל. די פרוי רובין וועט סיי ווי סיי נישט ענטלויפען. נישטא וואס צו היטען, אבער כדי אויף צו-אויסצופיהרען גענוי לויט די בעפעהלען, כדי זיך ווייטער צו מאכען אזוי נאאיוו, ווי ער האט זיך געמאכט ביז איצט, האט ער ארויסגעגע-בען א שטרענגען און אויספיהרליכען בעפעהל ווי אויסצושפירען די אבסערוואציע פון דער פרוי רובין. דזשאן האט דעמאל דעם ענין אויסגעפירט נאך פיל מעהר פעדאנטיש ווי געוועהנליך, הגם ער איז אין דעם גאנצען פאליצי-אמט געווען בע-קאנט אלס אונגעהויערער פעדאנט און פינקטליכער מענש. דאן איז דזשאן אוועק אין זיין שענק, וואו ער האט געוועהנליך פערבראכט זיין פרייע צייט.

— אמת, האט ער געלאכט, אנרויכערענדיג זיין ליולקע, איך האב וויכטיגע ענינים אויסצו-פארשען, ווי אזעלכע צוויי מארדען פון רובינען און בלומאנען, אבער וואס קומט מיר דערפאר ווען איך קען פשוט נישט די דאזיגע מארדען ענטדע-קען? איך האב אזוי פיל מארדען און פערברעכענס ענטדעקט. נו, האט זיך מיר דאס דעמאלס איינגע-געבען, איך האב דאך נישט געמאכט קיין קאנ-טראקט ביים אננעמען מיין אמט, אז איך מוז יעדענס פערברעכען ענטדעקען. ווען מ'זאל אפילו זיין שערלאק האלמס קאן מען דאך אויך נישט אלע פארגעקומענע פערברעכענס ענטדעקען. זאל זיך איצט דער מיסטער אינספעקטאר אליין וועגען דעם בעמיהען. איך בין געפערט אין די דאזיגע ענינים. א שפיצעל איז דאס אבער געווען פון יענעם וואס האט דעם קאפ צוגעשיקט דעם אינספעקטאר, ווי ער האט זיך דאס דערשראקען ווען ער האט דערזעהן דעם טויטען קאפ! אזא איבערראשונג האט ער דאך נאך קיינמאל אין זיין לעבען נישט געהאט, ער האט דאס אליין מודה געווען, ער האט געהאט אזא בארד, אז ער האט זיך ארענטליך דערשוויצט, איך האב דעם איינ-דרוק, אז ער איז פשוט אין דער לאגע ענטלאפען קיין לאדז, איבערלאזענדיג מיר דעם הויקער. עס איז בעסער אזוי, זאל ער זיך זיצען דארט אין פוילען. איך ווייס אפילו נישט וואס ער קען זיך דארט דערוויסען. און איך וועל זיין דא אין לאנ-דאן און נישט קענען ענטדעקען די מארדען. דאס אלץ האט דזשאן, דער געהילפס-אינספעקטאר גע-רעדט צו זיך, כדי צו פערטומלען אין זיך די שווערע געדאנקען, וועלכע האבען איהם געטא-טשעט. אמת, ער האט נישט געפיהלט קיין שום דירעקטע געפאהר פאר זיך פערזענליך, אבער עפיס האט ער געפיהלט אזא מורא ווי עפיס וואלט זיך אנגערוקט אויף איהם אנ'אומגליק. און דווקא דעמאלס ווען ס'האבען דזשאנען געטאטשעט די טרויעריגע געדאנקען איז איהם געקומען אויף די געדאנקען שולמית רובין. זי איז געווען זיין גע-ליבטע, נישט פון היינט און נישט פון נעכטען. נאך פון דער צייט ווען רובין האט געלעבט. דזשאן האט געוואוסט, אז גלייכצייטיג ווען שולמית איז געווען זיין געליבטע, האט זי אויך געהאט אנדערע געליבטע, וואס איז דאס איהם אנגעגאנגען? וואס האט דאס איהם געארט, אז די פרוי רובין האט געהאט נאך געליבטע? ער האט דאך זיך נישט געליבט מיט איהר האט דאך נישט געהאט קיין ערנסטע כוונות בנוגע איהר. ווען ער האט נאר געוואלט האט ער געקענט פטור ווערען פון איהר, זי פערלאזען און זיך אפילו נישט דאר-פען פערענטפערען פאר איהר. דאן האט ער גע-פיהלט, אז דווקא פון דאנען שטאמט זיין אינער-ליכע מורא, אז אט די דאזיגע פרוי קען ווערען פאר איהם געפערליך, הגם ער האט נישט גע-וואוסט ווי אזוי און אויף וואס פארא אופן. דאך האט דזשאן פון דער ביזאיצטיגער אויספארשונג אין דעם ענין פון ערמארדען איהר מאן זיך גע-קענט איבערצייגען, אז מיט דער דאזיגער פרוי איז נישט אזוי לייכט אדורכצוקומען. מ'האט גע-רעדט וועגען איהר ווי וועגען א פרוי—א טייוועל, ווי אזעלכער פאר וועלכער מ'דארף זיך היטען און וועלכער מ'דארף אויסמיידען. ער אליין ביז איצט האט דאס וואס אמת נישט בעמערקט ביי דער פרוי רובין, אבער ווער ווייס? אלס הויכען פאלי-ציי-בעאמטער, האט ער געהאט א שטארק ענטווי-קעלטע אינטואיציע און דעריבער האט ער זיך איצט זעהר שטארק געוואונדערט, וואס ער ציט א ציטער ווען ער דערמאנט זיך וועגען דער פרוי רובין. ער האט שוין חרטה בעקומען דערויף וואס ער האט זי אריינגעצויגען אין דער אויספארשונג וועגען דעם אפגעהאקטען קאפ פון לעאן בלומאן. ער האט דאס געטון צוליב דעם, אז ער זאל האבען זיך אויף אימיצען צו פערזיכערן פון וואנען ער ווייס ווער דער קאפ איז. נאך פון פריהער האט ער געוואוסט, אז שולמית קען בלומאנען זעהר גוט, זי האט איהם צענדליגער מאל געזעהן, אזוי אז דער ערפאלג פון זיין אויספארשונג איז שוין פון פאראויס געווען זיכער. איצט האט ער שוין דערויף חרטה געהאט, דזשאן האט גענומען א מאך מיט דער האנד, אריין אין דער שענק און זיך בעשטעלט א שטארקען „וויסקי"

(פארטזעצונג קומט)

געקויפט א ספר־תורה

(פון א רייזע)

איך האב געקויפט א ספר־תורה אין „באַצערנ־פּאָרבאַנד.

עס איז געווען דריי טעג פאַר יום־כפּור און איך בין געווען אין קיעוו, זענען מיר געגאַנגען אַנקוקן די קיעווער פּעטשערסקאַיאַ לאַווראַ — וואָס יידן פלעגן רופן „די שוואַרצע טומאה פון קיעוו״.

דאָס איז באַלד אַ שטעטעל פאַר זיך, כמעט אַ פעסטונג, קרעמל. דאָרטן זענען געווען די הייליגסטע צערקוויעס. דאָרטן זענען געלעגן די קברים פון די הייליגע, דאָרטן זענען געווען מאָנאַסטירן מיט הונדערטער מאָנאַכן. אַהין פלעגן קומען טויזנטער מענשן — צופוס קומען די פּילגרימס — פון אַלע טיילן פון רוסלאַנד.

היינט האָט מען עס היבש אויסגערוימט און איבערגעמאַכט אין אַ מוזיי־שטעטעל, מיט וואויבונגען פאַר געלערנטע און פאָרשער — לעבן דאָרטן אויך אַ צוויי און אַ האַלב טויזנט מענשן. די לעבן ווי אין אַ באַזונדערער שטאָט — ווי די מאָנאַכן אַמאָל פלעגן לעבן.

אַלץ, וואָס זיי דאַרפן קריגן זיי איינוויינינג, צווישן די ווענט פון דער לאַווראַ, און נאָר די אַרבייט, וואָס דאַרף געטאָן ווערן, ווערט געטאָן פון די איינוואוינער אין שטעטעל.

עס איז אַ קליין אוקראַאינישע שטעטעל, וואָס גיט זיך אָפּ מיט אויפהיטן די רעליגיעזע אַרכיוון פון די קירכן און מיט׳ן שטודירן די אַלטערטימער פון דער לאַווראַ. ווארים טיף אין דער ערד געהן קאַטאַקאָמבן — גריבער און היילן — אין וועלכע די ערשטע רוסן פלעגן צוערשט זיך באַהאַלטן פון זייערע שונאים, דערנאָך פלעגן די אַהין ברענגען זייערע בעזיגטע פיינד. דער נאָך האָבן זיי דאָרטן געגומען באַגראָבן זייערע היילינע.

שמאָלע, געדרעהטע, נידעריגע, פינסטערע וועגעלעך, גרויס געגוג, קוים פאַר איין מענשן דורכצושפּאַרן זיך, מען געהט מיט ליכט. לעשט זיך אויס די ליכט, ווערט אַ חושך, וואָס איהר האָט נאָך אונטס נישט געזעהן.

מען רופט אַרויס אַ פּראָפעסאָר — ער וועט מיר פיהרן ווייזן די לאַווראַ.

אַ שענער מענש דער פּראָפעסאָר, האָט אַ פיינע, ברייטע, פּערקאַנטיגע באָרד, גרויסע בלויע אויגן, און רעדט פּראָנצויזיש. עס איז וואַרים אין דרויסן, געהט ער אָנגעטון אין אַ זומערדיגן אַנצוג, וואָס קוקט אויס נישט אַזוי שלעכט, נאָר איין שוך איז איהם אָפּגעריסן.

דאָס לעדער אין אַרויס פון דער פּאָדעשווע, און די גאַנצע זייט פון שוך איז אָפן, אַמאָל זעהט זיך אַרויס די זאָק מיטן קליינעם פּיס־פינגער.

דער פּראָפעסאָר איז הפּנים געוואוינט צו דעם, וואָרים ער געהט ווי ער וואָלט געטראָגן די פיינסטע, טייערסטע שיך.

דערצעהלט ער מיר די געשיכטע פון דער לאַווראַ אַמאָל, און וואָס דאָ ווערט געטון היינט, עס איז אַ לאַנגע, לאַנגע געשיכטע, וואָס דעם שפּיץ פון דעם האָב איך נישט געכאַפּט ביז׳ן סוף.

דער שפּיץ איז, אַז עס איז דאָ אַן אַנטיקווער־געשעפט אין דער לאַווראַ, און פון די זאַכן וועלכע זיי האָבן מעהר ווי זיי דאַרפן פאַר די אויסשטעלונגען, ווערן דאָרטן פאַרקויפט, און דאָס געלט געהט פאַר דעם מוזיי־שטעטעל.

געה איך מיט איהם אַריין אין אַנטיקווער־געשעפט, און קויף עפּעס אַ קלייניגקייט פאַר אַ פּאָר דאָלאַר — ווי קאָן מען אָפּזאָגן אַ פּראָפעסאָר? און ער האָט זיך מיט מיר אַזויפיל געפּייניגט!

עפּעס אַן אַמעריקאַנער פרוי לויפט צו צו מיר: „איהר האָט געזעהן? דאָרטן ליגט ביי זיי אַ ספר־תורה צווישן די צלמים״.

— אַזוי?

— מען האָט עס געדאַרפט קויפן און אָפּגעבן אַ שוהל אין אַמעריקע.

— קויפט.

— ווען איך האָב געלט, קויף איך עס און שיק קיין פּאַלעסטינע.

דערווייל קומט צו איינער פון די פאַרקויפער פון אַנטיקווער־געשעפט:

— איהר זייט אַ ייד? — הויבט ער אָן. אין אַ שטילן טאָן — איך בין אַליין אַ ייד. קויפט די ספר־תורה, עס איז מיר אַליין נישט אָנגענעהם וואָס עס ליגט דאָ.

איך קוועטש מיט די פּלייצעס.

— אָט קומט יום־כפּור, איך וואָלט נישט וועלען אַז די ספר־תורה זאָל דאָ בלייבן אויף יום־כפּור.

— וויפיל קאָסט די ספר־תורה?

— איך האָב געשטעלט אַ ביליגע פּרייז, פופציג דאָלאַר, ס׳איז ווערט אַ סך מעהר, ס׳איז אַלט דריי הונדערט יאָהר, קומט פון אַ קליין שטעטעל, אין צייט פון פּאָגראָמען...

— קויפט די ספר־תורה — זאָג איך צו דער אַמעריקאַנער פרוי — און שיקט עס קיין ארץ־ישראל. ס׳איז נישט טייער.

— יאָ, אָבער קיין פופציג קאָן איך נישט אויסגעבן — זאָגט זי — פינף־און־צוואַנציג וואָלט איך געגעבן.

— גיט איהר אָפּ די ספר־תורה פאַר פינף־און־צוואַנציג דאָלער! ס׳איז פאַרשריבן פאַר פופציג. ניין, איך קאָן נישט.

— אַזוי? — זאָג איך צו איהם — איהר ווילט נישט מאַכן ביליגער כדי מען זאָל עס אָפּקויפן פון זאַכן. איהר ווילט נאָר אויסנוצן דעם יודישן סענטימענט פון טוריסטן צו מאַכן געשעפט...

דער פאַרקויפער ווערט געריהרט:

— ניין, איך האָב אייך געזאָגט דעם אמת, איהר ווייסט זעהן, יום־כיפּור וועט שוין די ספר־תורה נישט זיין.

ערב יום־כיפּור כאַפּט ער מיך אָן אין האָטעל קאָנטינענטאַל: נו? קויפט די ספר־תורה?

איך קוועטש מיט די פּלייצעס, און ביי זיך טראַכט איך: ווי וועל איך זיך אַרומפיהרן מיט אַ ספר־תורה איבער דער וועלט, וואו וועל איך איהר האַלטן?

ער נעהמט עס אָן. אַז איך קוועטש זיך צו געבן פּרייז.

— מיר׳ן דורכקומען מיטן פּרייז — מאַכט ער — איהר מיינט, איך האָב געלאָזט די ספר־תורה אין דער לאַווראַ? איך האָב זי דאָ געבראַכט מיט זיך, לאָזט מיר זי אַרויפטראָגן צו אייך אין צימער, קוקט אַז אַ ספר־תורה.

איך האָב נישט געוואוסט וואָס איך וועל טון מיט דער ספר־תורה, ווי איך וועל מיט איהר אַרומפאָהרן, נאָר אַז זי איז געלעגן ביי מיר אויפן טיש, האָב איך די געוואוסט אויסלייזן...

ב. צ. גאָלדבערג.

אינטערוויוענם (דערצעהלונג) פון פ. ראמאנאוו

אינם ליידיגען קופּע איז פריהער אַריין אַ יונגער סטודענט. נאָך איהם, — אַ גאָר יונג מיידעל. ביידע פרעהליך. ס׳מיידעל האָט אַ הויב געטון דעם קאָפּ, דערזעהן אויף דער אויבערשטער באַנק אַ יונגעמאַן אין מיליטערישע קליידער, וואָס קוקט אויף איהר, האָט זי זיך אויף אַ רגע פאַרלוירען. דער סטודענט האָט אַ זאָג געטון:

— און איך בין הונגעריג, כ׳וועל עפּעס איבערבייסען.

— און איך וועל קוקען, ווי איהר עסט.

— וואָס, איהר וועט מיר טאַקע נישט זאָגען, ווי איהר הייסט?

— וואָס דאַרפט איהר מיין נאָמען? — האָט ס׳מיידעל זיך צולאַכט.

זי האָט אַ הויב געטון די אויגען, זיך ווידער בעגעגענט מיטן פרעמדענס בליק און בעטראַכט, ווי גוט עס וואָלט געווען, ווען זי מיטן סטודענט זענען אַליין אינם קופּע. דערצו האָט זי זיך געפיהלט בעליידיגט פונם פרעמדענס בליק.

— און איך וועל אייך יאָ זאָגען מיין נאָמען, — האָט דער סטודענט צעוויקעלט אַ פּער־פעצט פּאַפּיר, וואו ס׳איז געלעגען אַ הוהן — איך הייס מישאַ.

— אין וואָס, אַז איהר הייסט מישאַ? — האָט דאָס מיידעל זיך צולאַכט.

ביידע האָבען זיך אָנגעקוקט, ביידע האָבען זיך צולאַכט.

דערנאָך האָבען ביידע געגעסען די הוהן זיך פאַרשמאַלצט די ליפּען, די באַקען, זיך איבערגעוואונקען אויפן פרעמדענס חשבון. ס׳מיידעל האָט מיט אַמאָל דערפיהלט אַ וואַרעמקייט צו דעם פרעמדען סטודענט, אַ ברודערליכע נאָהענטקייט. זי האָט אַ זאָג געטון:

— קומט אַרויס אין קאָרידאָר.

— איהר זענט אַ גוטער, גאָר אַ גוטער, — האָט ס׳מיידעל אַריינגערעדט אין דער שויב אַריין.

— ווער, איך? — האָט דער סטודענט זיך איבערגעפרעגט.

— כ׳מיין עס מיט אַנ׳אמת, — האָט ס׳מיידעל אַ פינקעל געטון מיט די אויגען, — כ׳האָב נאָר וואָס געטראַכט, וואָס אַזוינס געפעלט דער פרוי אין דעם מאַן? מיר שיינט, אַז די פרוי וויל דער מאַן זאָל קוקען אויף איהר, ווי אויף אַ מענש און נישט קוקען אויף דער פרוי מיט מיאוסע, חוצפה׳דיגע אויגען.

— איך זעה אין יעדער פרוי אַ מענש, — האָט דער סטודענט געזאָגט, — וואָס קומט אָבער דערפון אַרויס?

— ווער איז אייך שולדיג, וואָס איהר האָט צו טון מיט היגער, נישט מיט קיין פרויען. די אמת־סאָוויעטישע פרוי ווערט מעהר נישט נתפעל פון מאַנסבילשע וואָנסעס, פון אַנ׳אדלער־בליק.

ס׳איז אָנגעקומען דער קאָנדוקטאָר. נאָך איהם אַ פּאַרשוין מיט אַ פּאָרטפעל. ער האָט זיך, געווענדעט צום פּאָרל:

— בירגער, פאַרנעמט איהר די קופּע?

— מיר.

איהר וועט אַזוי גוט זיין און אַריבערטראָגען אייערע זאַכען אינם אַלגעמיינעם וואַגאָן. די באַהן־פאַרוואַלטונג דאַרף דעם קופּע.

— אַזוי גאָר...

— בירגער, מאַכט עס גיכער.

דער סטודענט האָט אויסגעזעהן אומגעלומפּערט. ער האָט זיך געשלעפּט נעמען די זאַכען. דער קאָנדוקטאָר האָט גערעדט מיט׳ן יונגען־מאַן אין די מיליטערישע קליידער, וואָס האָט זיך צושריען אויפ׳ן קאָנדוקטאָר:

— וואָס קאָמאַנדעוועט איהר דאָ? און אויב איהר וועט זיך נישט אָפּטשעפּען, וועל איך אייך געבען אַ לעקציע.

דער קאָנדוקטאָר האָט אַ מאַך געטון מיט דער האַנד און וועקנעהענדיג גע׳טענה׳ט, אַז עס זענען פאַראַן אָרענטליכע מענשען און עס זענען פאַראַן מענשען, וואָס רייסען זיך איין מיט דער גאַנצער וועלט.

ס׳פּאָרעל איז צוריק אַריין אין קופּע.

— ווייזט אויס, איך האָב געראָטעוועט די לאַגע, — האָט דער אין די מיליטער־קליידער אַ זאָג געטון, — אַזאַ גראָבער יונג! פאַר די פּאַר גראָשען, וואָס ער האָט געקראָגען פונ׳ם פּאַרשוין מיט׳ן פּאָרטפעל, האָט ער אונז געוואָלט בעזייטיגען, געמיינט מיר וועלען זיך לאָזען בלאָזען אין דער קאַשע אַריין.

— איך דאַרף סאַ־ווי באַלד אַראָפּשטייגען, — האָט געזאָגט דער סטודענט.

שוין — האָט דאָס מיידעל צופּעפט אַ פּאָר איבערגעשראָקענע אויגען.

— יאָ, — און ער האָט שטיל צוגעגעבען,

— דערמאָנט אַמאָל מישאַ׳ן.

ער האָט זיך גענומען גרייטען אַראָפּצוגעהן. ס׳מיידעל האָט ווידער דערפילט צום סטודענט אַ נאָהענטקייט, אַ ברידערליכע וואַרימקייט. זי איז בעגאַנגען איהם אַרויסבעגלייטען, האָט געהאַלטען זיין האַנד אין איהרע. און גערעדט:

— איהר זענט אַזאַ גוטער חבר. איך וועל אייך לאַנג געדענקען. גיט מיר אייער אַדרעס. כ׳וועל אייך נאָך היינט אָנשרייבען אַ בריף. איהר ווייסט, ס׳איז פאַראַן אַ סוד אין דעם ווי מענשען בעקענען זיך. אַ גוטען, אַ גוטען, טייערער חבר, אַ גוטען.

אַ פאַרבענקטע האָט זי איהם נאָכגעקוקט. ס׳האָט זיך איהר נישט געוואָלט אַריין אין קופּע. זי איז געשטאַנען אַ ווייל אין קאָרידאָר און איז אַריין אין קופּע.

דער פּאַרשוין פון דער אויבערשטער פּאָליצע האָט זי אַ פרעג געטון:

— וואָס, איהר האָט בעגלייט אייער בעקאַנטען?

— דאָס איז נישט געווען מיין בעקאַנטער.

— וואָס הייסט, נישט אייער בעקאַנטער?

— אַז מען רעדט מיט אַ מענש, דאַרף ער זיין אַ בעקאַנטער?

— גערעכט! קיין מאָסקווע איז נאָך אַ שטיק וועג. איהר פאָהרט דאָך קיין מאָסקווע? קריכט אַרויף דאָ צו מיר, וועלען מיר דערווייל שמועסען.

ס׳מיידעל איז געבליבען אָהן אָטעם. זי האָט אפילו נישט געוואוסט, וואָס צו ענטפערען. ער האָט איבערגע׳חזר׳ט:

פאַרקלייבט זיך צו מיר, וועלען מיר לייענען און רעדען.

— איהר זענט ביים זינען?

— און איהר מיינט, אַז איך בין משוגע? איהר רעדט דאָך די גאַנצע צייט וועגען מענשליכער פּשטות, וועגען אויפריכטיגקייט און אַז ס׳קומט צו עפּעס, זענט איהר די אַמאָליגע פּראָווינציעלע „באַרישנע״. יענע האָט כאָטש מורא געהאַט פאַר טאַטע מאַמע, מורא געהאַט צו זינדיגען, דאָרט איז כאָטש געווען לאָגיק, איהר אָבער, פאַרוואָס האָט איהר מורא?

ס׳מיידעל האָט זיך אַוועקגעלייגט אויף דער אונטערשטער באַנק און גערישט געענטפערט. דער פּאַרשוין אין דער מיליטערישער קורטקע איז אַראָפּגעשפּרונגען פון דער אויבערשטער באַנק און האָט זיך אַ שטעל געטון פאַר׳ן מיידעל:

— ליגט, ליגט, כ׳וועל אייך נישט אָנריהרען. איהר שפּרינגט שוין אויף ווי אַ מאַמע׳ס אַ טאָכטער׳ל, ווי אַ „באַרישנע״.

ס׳מיידעל האָט זיך טאַקע געוואָלט אַ שטעל טון, געוואָלט אַרויס פון קופּע. זיינע ווערטער האָבען זי אָבער צוריקגעהאַלטען.

— וואָס האָט דאָס צו טון מיט אַ „באַרישנע״?

— פאַרוואָס האָט איהר אַזוי מורא פאַר מיר?

— האָט ער זיך צוגעזעצט אויף דער באַנק.

— ווייל אייער בעציהונג צו פרויען איז אַ חיה׳שע.

— און איהר שאַצט מענשען בלויז לויט זייער בעציהונג צו פרויען?

— וואָס מיינט איהר?

— וואָס איך מיין? — האָט ער זיך אַ רוק געטון צו איהר, — דאָס סטודענטל, וואָס קאָן אַ קאַץ קיין ווידעל נישט צובינדען, איז אייך געפעלען דערפאַר, וואָס זיין בעציהונג צו פרויען איז נישט קיין מאַנסבילשע. ס׳וואָלט געווען אַ ליגען, ווען איך זאָג דאָס אייך נישט.

— מיאוס׳ע ווייבערניקעס ריידען אַזוי, ווי איהר. — האָט ס׳מיידעל איהם אַ שליידער געטון אין פּנים אַריין, — און איהר וואָלט דווקא געוואָלט גרויס דערפאָלג צווישען באַרישנעס.

— און אַז דו האָסט נישט געקענט דעם סטודענט, ווי נאָך ביזטו אַזוי נאָהענט געווען מיט איהם?

— רעדט נישט אַזוי צו מיר, — איז ס׳מיידעל אַ צעפלאַמטע אַראָפּ פון דער באַנק, — און זאָגט מיר נישט קיין „דו״!

— נאַרישקייטען, — האָט ער זי פעסט אַ נעהם געטון פאַר דער האַנד, — „איהר״, „דו״ — נאַרישקייטען. האָב נישט קיין מורא, איך וועל זיך נישט וואַרפען אויף דיר. איך האָב פּשוט הנאה צו ריידען מיט דיר. מעהר גאָרנישט. פון מיינע רייד וועסטו מעהר לערנען אויפריכטיגקייט, ווי פון דיין סענטימענטאַלען סטודענט. האָסט נישט וואָס מורא צו האָבען. אָט איז שוין מאָסקווע.

ער איז אַרויס אין קאָרידאָר אַריין.

ס׳מיידעל האָט אַראָפּגענומען איהר וואַליז און האָט זיך אַ שטעל געטון אין פענסטער אַריין. די באַקען האָבען ביי איהר געברענט. די קופּע טיר האָט זיך געעפענט. איהר מיטפאָהרער איז אַריינגעקומען. ער האָט אַראָפּגענומען זיין וואַליז. צוויי מענערשע הענד, שטאַרקע הענד, האָבען אַרומגענומען דעם מיידעל׳ס קאָפּ. ער האָט מיט אַמאָל זי אַ קוש געטון אין איין אויג, אין אַ צווייטעס. דערנאָך האָט ער געזאָגט:

— ווי כ׳זעה, וועסטו מיין אַדרעס נישט בעטען, אַ גוטען!

זי האָט נישט געהאַט קיין צייט אַ געשריי צו טון, ער איז אַרויס פון קופּע, זי איז אויך אַרויס, האָט גענומען אַ דראָזשקע, זי האָט גאָר נישט געזעהן אַרום זיך.

וואָס האָט פּאַסירט? מען האָט זי בעליידיגט און זי האָט פאַרשוויגען? און זי וועט איהם טאַקע שוין קיינמאָל נישט טרעפען.

זי האָט מעהר נישט געטראַכט וועגען דעם ליבען סטודענט, אפילו קיין איין מאָל אויך נישט. זי האָט אַרויסגענומען פון דער קעשענע דעם סטודענט׳ס אַדרעס, עס אַרויסגעוואָרפען אויף דער גאַס.

יודיש: **א. פען**

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
דראַמע פון פריד און טרעהרען א. נ.
„דער מענש, וועלכער האָט צוגע־גנב׳עט א האַרץ״
אין די הויפּט־ראָלען: דאָס גענייאַלע פּאָרל, די 2 קלייניקע שטערנס
BOOTS MALLORY, ELBRENDEL oraz JAMES DUNN
— II —
„אויף דער גאַס״
אין די הויפּט־ראָלען:
Madelene Ozeray i Sokołow Pierre Aumont.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93־201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג,
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—אָוונד.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.39
זון-אונטערגאנג 3.53

דאנערשטאג
17
י"ג
שבט תרצ"ה

די קויהלען-פערטיילונג פון „נותן-לחם"
הויבט זיך אן קומענדיגען מאנטאג
מעלדונג פון „נותן-לחם" וועגען דער קויהלען-פערטיילונג

די פערוואלטונג פון „נותן-לחם" האט שוין געמאכט די גענויע פערטיילונג פון די ערשטע 3 וואגאנען קויהלען (300 קערץ), וואס זי האט בעקומען פון קאנסול מאקס קאהן.

כדי אויסצומיידען געדראנגען און פערשי-דענע אומאנגענעהמליכקייטען סיי פאר די, וואס וועלען די טאלאנען בעקומען, סיי פאר דעם טעכ-נישען אפאראט פון דער געזעלשאפט איז בעשלא-סען געווארען די טאלאנען, לויט די רעגיסטרירטע אדרעסען, פונאנדערצושיקען יעדען אהיים אין פערמאכטע קאנווערטען. דעריבער וועט זיך די טיילונג פון די קויהלען אנהויבען ערשט מאנטאג, 10 א זייגער פריה פון הויף „נותן-לחם", סאלנא 14.

דעם ערשטען טאג, ד. ה. מאנטאג, דעם 21 יאנואר, וועלען בעקומען קויהלען אלע, וועלכע האבען טאלאנען מיטן נומער 1 ביז 200.

דינסטאג, דעם 22 יאנואר וועלען בעקומען קויהלען די יעניגע וועלכע האבען טאלאנען מיט די נומערן פון 201 ביז 400.

מיטוואך, דעם 23 יאנואר, וועלען קענען אפנעהמען די קויהלען די וועלכע האבען טאלא-נען פון 401 ביז 600.

דאס וועט זיין די ערשטע פערטיילונג — 600 טאלאנען צו א האלבען קערץ. דאן וועט קומען די צווייטע פערטיילונג פון די ווייטערדיגע צוויי וואגאן קויהלען (200 קערץ) פאר די האנדווערקער, אנגעשלאסענע אן דער האנדווערקער - עקספאזיטור (פיעטריקאווער 20). וועגען דעם סדר פון דער פערטיילונג וועט גע-מאלדען ווערען בעזונדער.

די „רעטונגס-קייט" פון „נותן-לחם"
ווער האט געשפענדעט און ווער ווערט ארויסגערופען צו דער הילף-אקציע ?

פאר דער „רעטונגס-קייט" צו דער דרינגענדער הילף-אקציע פאר דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג, וואס איז ארגאניזירט געווארען פון „נותן לחם" האבען געשפענדעט: ווינאגראד — 3 זל., אינזש. ווייגבערג — 5 זל., אברהם קאן — 2 זל. פרעז. גרשון וואלמאן — 5 זל. פרעז. משה בענדעל 5 זל. דער פרעזעס פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פעטריק. 10) ה' איגנאצי יאשונסקי, האט פאר דער הילף-אקציע געשפענדעט 50 גר. (דייטליך: פופציג גראשען!..)

זיגמונד גרינשפאן, אנדזשעיא 46 האט געשפענדעט 3 זל. און רופט ארויס די ה"ה: מארעק בודזינער, פילסודסקיעגא 45. משה טיפענבאך, פילסודסקיעגא 45, נחמיה גרינשפאן, אנ-דזשעיא 42, הענעך ליטמאן פיעטריק. 42, אדוו. בלאושילד, ציגעל-גאס 39, ד"ר גאלדבלום, פיל-סודסקיעגא 69, הענעך ווערדיגער, פילסודסקיעגא 54, מ. האבערמאן, זאוואדזקא 29, פרעז. פישעל רובינשטיין, שרודמיעסקא 20, מענדעל עדעלשטיין, אל. קאשטשושקי 26, פרעז. מ. פישעלעוויטש, זאוואדזקא 18, בערנארד ווייינבערג פיעטרק. 42, מ. האכמאן, זגערזשער 84, און מ. ביאלער, נא-רוטאוויטשא 38.

חיים ראזענצווייג, פיעטרק. 25 שפענדעט 1 זל. און רופט ארויס די איינוואוינער פון פיעטריק. 25, די ה"ה: שענוואלד, פיק, לאנדוי, פרענקעל, מיליאנער, ציגלער, גאמולינסקי, פערעל-בערג און טייכמאן. ד"ר צאוזמער, מ. מיליאנער פערלבערג, בארובקא, קאיאווסקי, פרענקעל, רא-פאפּארט, פיעטרק. 28, זייטמאן, פיעטרק. 28. קאפלאן, פיעטריק. 35, פלעק, פיעטרק. 26, וויל, טשינסקי, פיעטרק. 26, ליפאוויטש, קאמיענא 16 פישמאן, פיעטרק. 28, גאלדוואסער, שרודמיעסקא 23, כוואט און האלבערשטאט, פיעטריק. 23, בלומשטיין, פיעטרק. 27.

יאנקעל פינסקי אלס געהיים-אגענט...
די קריג האט אזוי לאנג געטראגען דאס וואסער ביז די אויערן האבען זיך אפגעריסען

(א) אויף א טשיקאווען „אויפטו" איז געפא-לען דער ארבייטסלאזער און היימלאזער יאנקעל פינסקי: נישט האבענדיג קיין אנדער בעשעפטיגונג, האט ער זיך אליין געמאכט פאר א געהיים-אגענט און פלעגט מאכען „וויזיטען" אין געשעפטען נאך 7 א זייגער אין אווענד, ווען מ'האט נאך דארט ערלעדיגט קונים.

בפרט האט ער געפיהרט זיין „טעטיגקייט" אויף די פארשטעט, וואו ער האט זיך געפיהלט מעהר בעקוועם און דרייסט.

ער פלעגט פראסט-פשוט אריין מיט'ן „נ ש-צען זיכער" און צונויפשטעלען פראטאקאלען פארן האלטען אפען די געשעפטען נאך דער „פשעפי-סאווע" צייט.

לכתחילה פלעגט ער ארבייטען די קונץ גאר ווארשנע, מאכען דעם אנשטעל פון א „בייזען כלב", פון דעם עכטען „פסובראט", מאכען געוואלד דענעס, שרייען, פילדערען, אבער... ביסלעכווייז פלעגט ער זיך בערוהיגען און „בדחילה ורחימה" צונעהמען די פאר גילדען לאפובקע און צורייסען ווי יודען זאגען: דעם „פארטיקול"...

די מעשה וואלט זיך נאך אפשר געצויגען גאנץ לאנג, ווען ס'טרעפט מיט איהם נישט דאס מכשול, וואס האט געטראפען אין נאוועמבער פ. י.

און געטראפען האט אט-וואס:

ער איז פונקט געשטאנען אינם געוועלב פון עדוואַרד זארזשעצקי (אויף קלאנאווא 8) און בע-קומענדיג 10 זלאטעס אין „דער לאפע אריין", האט ער געהאלטען ביים צורייסען זיינעם א פרא-טאקאל, איז פלוצים אריין א ריכטיגער פאליציאנט מאכען א פראטאקאל...

סוף מעשה איז, אז דאס שטאטישע געריכט האט איהם געכטען פערמשפט אויף 10 חדשים טורמע.

300 טויזענד זל. האט לאדז געזאמעלט
פאר די געליטענע פון דער פערפלייצונג

אין זיצונג-זאל פון מאגיסטראט, איז דינסטאג אווענד פארגעקומען א בעריכט-פערזאמלונג פון שטאטישען הילף-קאמיטעט פאר די געליטענע פון דער פערפלייצונג.

פון דעם בעריכט איז צו זעהען, אז לאדז האט געשלאגען דעם רעקארד, בלויז לאדז האט געזאמעלט א סומע פון 300 טויזענד זל. פיל מעהר וויפיל ס'האט געזאמעלט דער ווארשאווער קאמי-טעט. א חוץ דעם זענען פון לאדז ארויסגעשיקט געווארען 3 און א האלבען וואגאן מלבושים.

די, וואס האבען גענומען א טעטיגען אנטייל אין דער הילף-אקציע וועלען בעקומען אויסצייכ-נונגען.

עקספארט פון טעקסטיל-סחורות
איז אין חודש דעצעמבער שטארק געפאלען

(אג) אויפ'ן יסוד פון ידיעות פון מלוכהשען עקספארט-אינסטיטוט האט דער עקספארט פון טעקסטיל-סח'רות פון לאדזער קרייז אין חודש דע-צעמבער בעטראפען 363,504 קילא אין ווערט פון 2.488,867 זל. אין פערגלייך מיט'ן עקספארט פון טעקסטיל-סחורות אין חודש נאוועמבער איז דער עקספארט געפאלען אויף 74,554 קילא אין ווערט פון 539,203 זל.

דאס ערשטע וויכטיגסטע ארט פון די עקס-פארט-לענדער, איז געווען ענגלאנד מיט 118,185 קילא אין ווערט פון 573,626 זל. דאס צווייטע ארט האט פערנומען דרום אפריקא מיט 27,177 קילא אין ווערט פון 86,694 זל. דאן דייטשלאנד מיט 12,201 קילא אין ווערט פון 83,234 זל. אא"וו

קיין ארץ-ישראל האט דער עקספארט פון טעקסטיל-סחורות אין חודש דעצעמבער בעטראפען 7,200 קילא אין ווערט פון 40,392 זל.

פארן פערשפרייטן פאלש געלד

(א) די 37-יעהריגע וויקטאריא שיעדלעצקא איז נעכטען פערמשפט געווארען דורכן היגען קרייז-געריכט אויף 2 יאהר טורמע פארן פער-שפרייטען פאלש געלד.

קאנפיסקירט

דער נעכטיגער נומער „נייער פאלקסבלאט" איז קאנפיסקירט געווארען.

2096 פראצעסן אין ארבייטס-געריכט

(א) עס איז צונויפגעשטעלט געווארען א רשימה, לויט וועלכער עס איז צו זעהן, אז אין משך פון פערגאנגענעם יאהר 1934 זענען אין לאדזער ארבייטס-געריכט ערלעדיגט געווארען 2096 סכסוכים.

דיסקאנטירט פאר זיך

(א) א געוויסער זיגמונט שאלדאיעווסקי (פון אלעיא 1 מאי 49) האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז אין דעצעמבער 1934 האט ער אנפערטרויט איינער העלענא שאלעק א 300-טער וועקסעל צום דיסקאנטירען. שאלדאיעווסקי האט אבער צוריק נישט געזעהען — נישט דעם וועקסעל און נישט דאס געלד.

דריטע קוך פאר ארבייטסלאזע

(א) אין לאקאל אויף 11 ליסטאפאדא 67 האט זיך נעכטען געעפענט די דריטע קוך פאר ארבייטסלאזע.

נעכטען האט די דאזיגע קוך ארויסגעגעבען 100 בחנם'דיגע מיטאגען די ארבייטסלאזע, וואס האבען געהאט דערויף געהעריגע בעשייניגונגען.

א פאליטישער ארעסט

(א) אויף אגדושעיא 64 האט מען ארעס-טירט א געוויסען טאדעאוש רוזשאנסקי (פון קיליב-סקיעגא 171) וועלכען מזאל האבען געכאפט ביים פונאנדערקלעבען קאמוניסטישע אויפרופען.

א פאבריק-שטרייק

(א) אין דער פאבריק פון משה איצקאוויטש אין זגערזש איז, מחמת עובר זיין אויפ'ן קאלעק-טיווען אפמאך און רעדוצירען די לוינען, אויסגע-בראכען א שטרייק.

80 ארבייטער האבען געווארפען די ארבייט.

די פראפעסיאנעלע פעראיינען און דער אר-בייטס-אינספעקטאראט האבען אונטערגענומען שריט דעם סכסוך צו ליקווידירען.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: יאנקעלע-ויטש (אלטער מארק 9), שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג גדובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 212-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

ווי אזוי קאנסטו איינזיצען אין שטוב ווען ביי רעגינא צוקער לאכט מען, זינגט מען, טאנצט מען, אז די ווענד ציטערן ?...

היינט, דאנערשטאג, פינקטליך 9 אוונט
לטובת דעם „מושב זקנים" פאמארסקא 54
דעם טאטענ'ס זוהנדעל
אין 2 אקטען, 20 נומערן געזאנג און טענץ
רעגינא צוקער אין דער הויפט-ראל.
נאך דער פארשטעלונג: א גרויסער קארנאוואל-פיקניק
וואו נעמט מען חתנים אין לאדז ??
א קהלה-זיצונג אין 1 אקט. אקטועל! — הומאריסטיש! — לאכען אהן א סוף!
מארגען פרייטאג, לעצטע פרעמיערע מיט רעגינא צוקער „יונגע ווייבער — אלטע מענער". שבת, 4.30 נאכמיטאג — „דאס קינד פון גאס" מיט רעגינא צוקער.

שטילשטאנד אין די לאדזער פארבערייען

(אג) אין לאדזער צווייג פון דער פארבערייי אינדוסטריע פיהלט זיך איצט א שטארקער שטיל-שטאנד. הגם פארמעל האט זיך שוין אין דער בראנזשע דער זומער-סעזאן אנגעהויבען, האבען אבער א סך פארבערייען איינגאנצען נאך נישט אנגעהויבען צו ארבייטען און די איבריגע ארביי-טען פון צוויי ביז דריי טעג אין דער וואך. לויט אינפארמאציעס פון די פאראינטערעסירטע קרייזען בעטרעפט די איצטיגע פראדוקציע אין פארבערייען אין פערגלייך מיט'ן פערגאנגענעם יאהר, מיט 60 פראצענט ווייניגער. די דאזיגע נישט גינסטיגע לאגע ערקלערט זיך דערמיט, וואס די לויהן-פאר-בערייען, אנגעלערנט פון די ערפאהרונגען פון פערגאנגענעם יאהר, ווען עס איז זיי געבליבען אויף לאגער גאנצע פארטיעס סחורות ווילען נאך נישט צוטרעטען צו דער פראדוקציע.

קינא-טעאטער
„MIRAZ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט גרויסע פרעמיערע !
גרויסער סאוויעטישער פילם
„פעטערבורגער נעכט"
פראדוקציע פון „Sojuzkino"
אין מאסקווע, אין די הויפט-ראלען:
Wiera Tarasowa i M. Doronin
אויסערן פראגראם:
פאראמאונט און P. A. T.
פרייזען פון די פלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

Dr. med.
R.Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמי

לאָדזער ענדעקעס פאַר'ן קרייז-געריכט

דריטער טאָג פון דעם סענסאַציאָנעלן פּראָצעס

אַלץ די יודען...

דער דריטער טאָג אינ'ם ג"ויסען ענדעקישען פּראָצעס אין לאָדז איז פערבונמען געוואָרען מיטן אויסהערען עטליכע צענדליג בעשולדיגונגס-ערות.

די זיצונגען פון געריכט ווערען געפיהרט דורך דעם פאַרזיצער ריכטער איליניטש, זעהר פּינקטליך און ביי א לעבהאַפטען טעמפּאָ, געבענדיג די פולע פרייהייט פון פערטיידיגונג און שטעלען פראַגען די עדות, אָבער אַפילו ביי דער דאָזיגער לעבהאַפטען טעמפּאָ, ווערט דער עולם אין זאל שוין מיד, די זיצונגען קומט פאַר פון 9 א. זייגער אינדערפריה ביז 9 אָוועגד מיט איין גרעסערע הפסקה פון אַנדערהאַלבען שעה.

פאַרן געריכט האָבען אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג אַרויסגעפיהרט צענדליגע מיליטער-לייט, העכערע און נידריגע פאַליציי-בעאַמטע, אויספאַרשונגס-בעאַמטע, מיטגלידער פון רעזערוויסטען-פערבאַנד און אַנדערע, וועלכע דערציהלען אין די בולטסטע פאַרבען ווי אַזוי די לאָדזער ענדעקעס האָבען אין יענע טעג, מונדירט און נישט מונדירטע האַלטען אָרגאַניזירט און פערטומעלט די ברייטע מאַסען צום קאַמף מיט דער רעגירונג, צו שטערען די איצטיגע אָרדנונג, האָבען אָרגאַניזירט די געשעהענישען אין דער קאַטעדרע אין טאָג פון 3 מאי. אָבער דער לייט-מאָטיוו פון דעם אַלעם, דער רויטער פאָדים, וועלכער ציהט זיך איבער דער גאַנצער אַרבייט פון די לאָדזער ענדעקעס איז... די יודישע פראַגע, מיט דעם האָבען זיי געוואָלט פערמיאוסען די רעגירונג אין די אויגען פון די מאַסען, האָט מען די איינגערעדט אַז דאָס איז א יודישע רעגירונג, האָט מען געמאַכט וואַהלען האָט מען געריטען אויפ'ן יוד, — מיט איין וואָרט, די הויפּט-לאָזונג פאַר אַלע קאַרקבער-ענדעקישע אַרבייטען פון די „נאַראָ"-לייט איז געווען יודען, דאָס האָט זיך אַרויסגעוויזען ביים פערהער פון אַלע עדות. אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג, די שפּאַנונג איז געווען די העכסטע ביים עדות-זאָגען פון א געוויסען קזשעמינסקי, וועלכער איז געווען אַן אַקטיווער מיטגליד ביי די ענדעקעס און דאַן געוואָרען א קאַנפּידענט.

די געשעהענישען אין דער קאַטעדרע

אַזאַנצע רייה עדות דערציהלען וועגען דעם וואָס ס'איז פאָרגעקומען דעם 3-טען מאי בעת דעם פייערליכען גאָטעסדינסט אין דער דעפּילאַדע אין טאָג פון נאַציאָנאַלען יום-טוב. זיי גיבען אן, אַז די ענדעקעס האָבען זיך געזאַמעלט אין זייערע לאָקאַלען און פון דאָרט זענען זיי מיט דעמאָנסטראַציעס אַוועק צו דער קאַטעדרע, הגם ס'איז זיי געווען פערבאָטען צו מאַכען גאַסען-דעמאָנסטראַציעס, אויפן וועג האָבען זיי געשלאָגען יודען. די פאָליציי וועלכע האָט זיך אומעטום אַקעגענגעשטעלט און געוואָלט צושטערען די דעמאָנסטראַציעס איז אומעטום אטאַקירט געוואָרען דורך דעם המון, אויף דער פאָליציי האָט זיך געשאָטען שטיינער און ציגעל, ביי גרעסערע צוזאַמענשטויסען האָבען די דעמאָנסטראַנטען געשלאָגען די פאָליציאַנטען מיט שטעקענס און אַנדערע מכשירים פון יענעם טאָג זענען באַטירט געוואָרען א צענדליג פערוואונדעטע פאָליציאַנטען אין פערשידענע פונקטען פון שטאָט.

ביי דער קאַטעדרע האָט די ענדעקישע יוגענד פערשטעלט די איינגאַנגס-טיר און לויט די אויסגעזאָגטע וואָס מ'האָט געהערט פון די דעמאָנסטראַנטען האָט זיך געהאַנדעלט דעריף, אַז אין די פאַרטיי לאָקאַלען איז בעשלאָסען געוואָרען נישט אַריינצולאָזען דעם ה' האַריקאַ-באַזאַק אין דער קאַטעדרע, ווייל... ער איז...

א געשמדמער יוד

די פאָליציאַנטען, זשאַנדאַרמען און רעזערוויסטען, וועלכע האָבען געהיטען די אָרדנונג פאַר און אין דער קאַטעדרע האָבען זיך אַריינגעמישט אין דער לאַגע און דערביי איז געמאַכט געוואָרען א שפּאַלער פון רעזערוויסטען. וועלכער האָט איינגעפיהרט דעם ה' וואַיעוואָדע און אַנדערע הויכע פערזענליכקייטען אין דער קאַטעדרע.

די ענדעקעס האָבען, ווי די עדות ערקלערען, געזעהען, אַז די דאָזיגע אַקציע האָט זיך זיי נישט איינגעגעבען און דערביי זענען זיי אַריין אין דער קאַטעדרע דאָרט האָבען זיי געמאַכט אַוואַנטורעס, געמאַכט אויסגעשרייען, געשטערט די פייערליכע גאָטעסדינסט, הגם די גייסטליכע יוזשיקאָווסקי און נאָוויצקי האָבען וועגען דעם אינטערווענירט. זיי האָבען דאָרט פּראָוואָצירט א געשלעג און בעת דער גאָטעס-דינסט איז געוואונגען אַנטיסעמיטישע לידער אויף דער מעלאָדיע פון דער „ראָטע". א פּזשאַדאַוויק דאַבראָוושקי, וועלכער האָט געפּרובט בערוהיגען די סקאַנדאַליסטען, האָט בעקומען מיט א שטעקען איבערן קאָפּ און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען. ס'איז אויך אויסגעהאַקט געוואָרען א שויב אין דער קאַטעדרע פון די שטיינער. מיט וועלכע די ענדעקעס האָבען זיך בענוצט, פאַר דער קאַטעדרע האָט דער המון געלאַרעמט, געשטורעמט, געוואָרפען מיט שטיינער און אין דער גאַנצער געגענד געשלאָגען יודען דאָס איז געווען דער פערלויף פון די געשעהענישען ביי און אין דער קאַטעדרע דעם 3-טען מאי 1934.

די פערטיידיגער פּרובען דורך דירעקטע פראַגען צו בעווייזען, אַז ס'איז מעגליך, אַז דער צאָרן פון די מאַסען איז געקומען.

צוליב דעם וואָס יודען האָבען אנטיילגענומען אין דער פייערונג

אין יענע עדות פראַגען זיי, וואו ס'איז געשטאַנען דער לעגיאָן א.ג. פון בערעק יאָסעלעוויטש.

אין דער צייט פון די ערקלערונגען פון די: ארגאַניזאַציע אויסגעשלאָסען געוואָרען

דאָזיגע עדות, מעלדעט זיך נאָך א וואַרשעווער ענדעקישער אַדוואָקאַט סטיפּולקאָווסקי, וועלכער וויל פערטיידיגען אַלע אַנגעקלאַגטע, אַלע אַנגעקלאַגטע שטעלען זיך אויף און גיבען דעם אַדוואָקאַט זייער מינדליכע בעפאָלמעכטיגונג.

דער עדות פּאָליציי-קאָמיסאַר באַבסקי, ערקלערט. אַז דעם 3-טען מאי האָט זיך אויף סלאַוויאַנסקא גאַס, וואו ס'געפינט זיך דער לאָקאַל פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע פאָרמירט א דעמאָנסטראַציע ווען ער האָט אויף מערקזאַם געמאַכט דעם המון, אַז די דעמאָנסטראַציע איז נישט ערלויבט אין מיטען גאַס, נאָר די פערזאַמלטע קענען געהען אויף די טראָטואַרען, האָבען די פערזאַמלטע געשריגען: „דורך טויטע, אָבער מיר וועלען געהען". ווייטער האָבען זיך געהערט אויסגעשרייען: „נידער מיט די יודישע פאַכאַלקעס", און אַזוי ווייטער, די צוזאַמענשטויסען מיט דער פאָליציי זענען פאָרגעקומען ביז דער המון איז צוגעגאַנגען אויף פּיעטריקאָווער גאַס פאַר דער קאַטעדרע בעת די דאָזיגע צוזאַמענשטויסען זענען פערוואונדעט געוואָרען פיר פאָליציאַנטען פון דיך אַפּטיילונג.

דער קאָמיסאַר וויששניעווסקי דערציהלט אַז דאָסזעלבע איז פאָרגעקומען מיט דער ענדעקישער גרופּע, וועלכע איז אַרויס פון לאָקאַל אויף בזשעזשינער 128 אויפן וועג ביז צו דער אַלטשטאָט און דאַן אויף פּיעטריקאָווער גאַס האָבען זיי אומעטום פערטשעפּעט יודען, אויך דאָרט האָט מען

געשלאָגען די פאָליציאַנטען

און עטליכע זענען פערוואונדעט געוואָרען.

קאָמיסאַר אַנדזשאַק דערציהלט דאָס זעלבע וועגען דער גרופּע, וואָס איז געגאַנגען פון ענדעקישען לאָקאַל אויף זגערזשער 97. אויך דאָ האָט מען געשריגען אויף דער פאָליציי „יודישע פאַכאַלקעס".

דער געהיים-אַגענט גלאַוואַצקי האָט אָבסערווירט די גאַנצע ענדעקישע דעמאָנסטראַציע וועלכע איז געגאַנגען פון דער סלאַוויאַנסקא גאַס, ער איז געשטאַנען אין המון און האָט געהערט ווי זיי האָבען געשריגען, אַז זיי וועלען נישט אַריינלאָזען דעם וואָיעוואָדע ווייל ער איז א געשמדטער יוד. דער עדות דערקענט אין דעם אַנגעקלאַגטען ראַבאַקאָווסקי, וועלכער האָט די אויסגעשרייען געמאַכט.

דער געהיים-אַגענט קוּושאַ דערציהלט, אַז ער איז געווען בעשטימט צו אָבסערווירען אין דער קאַטעדרע. ער האָט געזעהען, אַז די הויפּט-אָנפיהרער פון די אַוואַנטורעס אין דער קאַטעדרע זענען געווען די אַנגעקלאַגטע וואַרכאָל, פּאַטאַרא, ראַבאַקאָווסקי און קאָזשוכאָווסקא. דעם פאָהן האָט געטראָגען דער אַנגעקלאַגטער טשעכניק.

דער עדות קאַטשאַראָווסקי האָט אָנגעפיהרט די רעווידיע ביים אַנגעקלאַגטען קאָנאַזשעווסקי (געוו. ראַטמאַן אין דער האַנדווערקער-קאַמער). בעת דער רעווידיע זענען געפינען געוואָרען א רעוואָלווער (קיין ערלויבניש דערויף האָט דער אַנגעקלאַגטער נישט געהאַט), דריי באַגנעטען.

פערשידענע ענדעקישע אומגליקן אויפגעפען

א מאַנוסקריפּט „דער אמת וועגען טויט פון גענעראַל זאַגורסקי", און אַזוי ווייטער. דער אַנגעקלאַגטער ערקלערט אַז די אויפופען און דעם מאַנוסקריפּט האָט ער געפינען אויף דער פּיעטריקאָווער גאַס. דערמיט איז 3 א זייגער ערקלערט געוואָרען א הפסקה ביז האַלב פינף נאָכמיטאָג.

נאָך דער הפסקה שטעלט זיך פאַרן עדות-פּולט דער עדות קזשעמינסקי, די שפּאַנונג וואַקסט. דער עדות דאַרף דערציהלען, אַלץ וואָס ער האָט געזעהן איז געהערט בעת ער איז געווען סעקרעטאַר איז מיטעל-שטאַטישען קרייז פון דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע, דער עדות דערציהלט:

דעם 4. מאי 1933 בין איך אַריינגעטרעטען אין דער ענדעקישער אָרגאַניזאַציע באַלד אויף דער ערשטער פערזאַמלונג, וועלכע איך האָב בייגעוואוינט האָב איך געהערט ווי דער אַנגעקלאַגטער פּזשעוואָזשאַק האָט אין א רעדע געזאָגט: „ווען מיר זאָלען נאָר האָבען וואָס אָרגאַניזירטע 5000 מענשען וואָלטען מיר שוין געקענט אַריסטרעטען אויף דער גאַס. אין קורצער בין איך געוואָרען פערוואַלטונגס-מיטגליד און סעקרעטאַר פון דעם פּוילישען שטאַטישען קרייז, איך האָב זיך אַנגעהויבען צוצוקוקען צו דער אַרבייט, איך האָב בעמערקט, אַז אינטער דעם מאַנטעל פון יודען-האָס און יודען-פערפאָלגונגען האָט מען געטאָן אַן אַנטי-מלוכהשע אַרבייט, אויף אַלע פערזאַמלונגען האָט מען גערעדט וועגען, אַז מ'דאַרף יודען אויסראָטען

אַרויסוואַרפען זיי פון די פרייע בערופען, האַנדעל און אינדוסטריע

מ'האָט אַנגעוויזען, אַז ס'איז פערהאַן אַזויפיל פּוילישע אַרבייטסלאָזע בעת די יודען האָבען גוטע פּרנסות, די אמתע אַרבייט איז אָבער געווען א קאָנספּיראַטיווע, מ'האָט דאָרט געצייגט צו אַקטיווע און סטראַשוגען געגען די איצטיגע אָרדנונג און שאַפען א רעגירונג אויף א רעוואָלוציאָנערען וועג, א חוץ דעם זענען אין דער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען געלד מיסבראַכען, וועלכע זענען נישט אויסגעפאָרשט געוואָרען דורך דער קרייז-פערוואַלטונג. הגם מ'האָט זיך וועגען דעם צו דער קרייז-פערוואַלטונג געוועגדעט, געגען גלח ראַגאַזשינסקי, וועלכער האָט ענטדעקט די מיסבראַכען איז געפיהרט געוואָרען א פאַרטיי-געריכט און ער איז סוף-כל-סוף פון דער ארגאַניזאַציע אויסגעשלאָסען געוואָרען

דעם 15. אָקטאָבער, דערציהלט ווייטער דער עדות, האָט דער אַנגעקלאַגטער אַדוו. קאָוואַלסקי געהאַלטען א רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט, אַז מיט'ן עוואָלוציאָנערען וועג וועט מען נישט קענען איבערנעהמען די מאַכט, אַז דער טאָג פון זיג איז שוין נאָהענט און מ'דאַרף זיך צו איהם גרייטען. קאָוואַלסקי איז געווען א דיקטאַטאָר, די אַרבייט איז געווען א קאָנספּירירטע.

דער אַנגעקלאַגטער קאָנאַזשעווסקי האָט אין זיינע רעדעס אויפגעפאָדערט די יוגענד, אַז זיי זאָלען זיך בעוואַרגען מיט „פּאַראַגראַפען" (פּאַראַגראַף-שטעקען, היינט-גערופען עפּעס א געוועהר, אַנ'אייזערנער שטעקען, הייס-געוועהר א. א. וו.).

אין דער פאַרטיי האָט מען פערמיאוסט די רעגירונגס-מיטגלידער דורך דעם וואָס מ'האָט איינגערעדט די מאַסען, אַז דער אויסערן-מיניסטער בעק איז א געשמדטער יוד. דער פּרעמיער קאָזלאָווסקי האָט

א יודישע מאַמע

דער לאָדזער וואָיעוואָדע איז א געוועזענער יוד. די יוגענד איז מיליטעריש אויסגעבילדעט געוואָרען. די פּראָפּעגאַנטען זענען געווען די אַנגעקלאַגטע קאָוואַלסקי, גזשעגאַזשאַק, סטאַלאַרעק, מעללער, פּאַדגורסקי, טשערניק, ווייטער זענען געקומען פון וואַרשע אויף פּאַרלעזונגען די דעפּוטאַטען מאַקולסקי, סטיפּולקאָווסקי (דער איצטיגער פערטיידיגער) און אַנדערע, די שטרעבונג אין דער פּאַרטיי איז געווען איבערצונעהמען די מאַכט אויף א רעוואָלוציאָנערען וועג. די בולעטינען זענען רעדאַגירט געוואָרען דורך פּאַדגורסקי און אונטער-געשריבען געוואָרען דורך קאָוואַלסקי ס'איז געווען א בעפעהל די בולעטינען נאָר אַרויסצולייענען אויף די פערזאַמלונגען און דאַן זיי גלייך פערניכטעט ווערען, כדי זיי זאָלען נישט אַריינפאַלען אין די הענד פון דער פּאָליציי. מ'האָט גערעדט אויך די פערזאַמלונגען, אַז ווען מ'וועט איבערנעהמען די מאַכט וועט מען אויסראָטען די יודען און ס'וועלען אויספעהלען בוימער אויפצוהענגען די היינטיגע פיהרער.

די יוגענד איז געווען אַזוי אָרגאַניזירט, אַז זיי האָבען געמוזט מיט זיך האָבען די דערמאַהנטע „פּאַראַגראַפען" און די זענען

גענאַנגען „אויף אַרבייט".

געהען אויף אַרבייט האָט געהייסען, האַקען שויבען, בעגיסען די פּראָדוקטען אין יודישע געשעלבער מיט נאַפט א. א. וו. ווען די זענען אַוועק „אויף אַרבייט" האָבען זיי איבערגעלאָזען די לעגיטימאַציעס אין לאָקאַל.

אַדוואָקאַט סטיפּולקאָווסקי ערקלערט אין דעם מאָמענט, אַז צווישען די ערקלערונגען פון עדות בעת דער אויספאָרשונג און אויפ'ן געריכט איז פערהאַן א בולטע סתירה און לעגט פאָר, אַז דאָס געריכט זאָל דאָס פּראָטאָקולאַריש פעסטשטעלען, דאָס געריכט בעראַט זיך און דער פאָרזיצער טראָגט אַרויס א דעציזיע, אַז אַזאַ סתירה איז נישט פערהאַן.

נאָכדעם ווי דער עדות פערענדיגט זיינע ערקלערונגען, הויבען זיך אָן די פראַגען פון די אַדוואָקאַטען. דעם עדות ווערען געשטעלט הונדערטער פראַגען אויף וועלכע ער ענטפערט אָבער קלאָהר, צווישען די כאַראַקטעריסטישע פראַגע וואָס די אַדוואָקאַטען האָבען געשטעלט, האָבען זיך געפינען פאָלגענדע:

— אַדוו. שווידלער.

— וואָס הייסט דאָס „פאָלקישע"?

— אַזאַ זאַך וואָס איז פאָרגעקומען אין רוסלאַנד.

— צי האָט א הער קאָן פיהרען צום שטאַט-ראַט.

עדות: יאָ, אויף דער ליסטע פון דער „אָבאַראַדזעניאַ".

— אַדוו. שווידלער: צי אויך איין ליסטע מיטן גלח ראַגאַזשינסקי.

— יאָ.

אַדוואָקאַט שווידלער: צי אין מען אייך אַמאָל בעפאָלען און געשלאָגען.

— עדות ניין, איצט בעקום איך אָבער כסדר דראָהונגען פון קרייזען פון די ענדעקעס, אַז זיי וועלען מיך דערהרגענען.

אַדוו. סטיפּולקאָווסקי, צוליב וואָס זענט איהר אַריינגעטרעטען אין דער ענדעקישער פּאַרטיי.

— עדות: מ'האָט מיר צוגעזאָגט צו געבען אַרבייט.

אַדוואָקאַט: האָט איהר אַזאַ אַרבייט בעקומען?

עדות: יאָ איך האָב דאָרט בעקומען אַרבייט.

אַדוואָקאַט: צי האָט איהר נישט עהער ווען געהערט, אַז די ענדעקעס וועלען מאַכען א נאַציאָנאַלע, מאָראַלישע און עטישע רעוואָלוציע?

— עדות: ניין, אַזוי האָט מען נישט גערעדט. זאָגענען האָט מען אויף פערזאַמלונגען ערקלערט, אַז ווען מ'וועט אין לאָדז האָבען אָרגאַניזירטע 5000 מענשען וועט מען קענען אַרויס אין גאַס און איבערנעהמען די מאַכט.

אַדוואָקאַט: וואָס האָט מען געטאָן אויף די קאָנספּיראַטיווע פערזאַמלונגען אין דער פּאַרטיי, יונגען וועלכע איהר האָט דערציהלט אין געריכט.

— עדות: דאָרט זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען קודם כל די פּלענער פון געהען „אויף אַרבייט", פון פערניכטען די פּראָדוקטען אין יודישע געשעלבער איז אַוואַנטורעס אויף אַנדערע יודישע אונטערנעהמונגען, אַזאַ פאַל איז געווען בעת דער פאָרלעזונג פון ד"ר קלינגער איז פילהאַרמאָניע. וואו א גרופּע פון דער פּאַרטיי יוגענד האָט געוואָרפען פלעשלעך מיט זאַלץ-זויער אויפ'ן פּובליקום.

דער-מיט ווערט 9 א זייגער און אָוועגד די געריכטס-זיצונג איבערגעריסען און דער ווייטערדיגער פערהער פונ'ם עדות וועט פאָרקומען היינט 9 א זייגער אינדערפריה.

א שרפה

(א) אויף בזשעזשינער 79 איז, מחמת א דעפעקט אין קוימען, נעכטען אויסגעבראָכען א שרפה אין דער וואוינונג פון סאַלאָמאָן האַלפּערן.

עס האָט זיך אָנגעצונדען די פּאָדלאָגע, און דאָס פייער איז אַריבער מיט א שטאַק נידעריגער — אין דער וואוינונג פון מויבע סאַלאָמאָנאָוויטש.

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען די שרפה אין פערלויף פון א שעה צייט איינגעלאָשען.

קרייז-קאָנפערענץ פון „דת ועבודה"

די טעג איז פאָרגעקומען די 1-טע לאָדזער קרייז-קאָנפערענץ פון דער „דת ועבודה"-בעוועגונג.

בעטייליגט אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך א גרעסערע צאָהל דעלעגאַטען און אויך פאָרשטעהער פון ועד הפועל — די ה"ה פּנחס וואַסערמאַן און דוד וואַרשאַווסקי.

ביי א פייערליכער שטימונג עפענט די קאָנפערענץ דער פאָרזיצענדער פון לאָדזער סניף ה' יעקב זלמן פּראָסט. נאָך בעגריסונגען האָט ה' פּנחס וואַסערמאַן רעפערירט וועגען די וועגען און צילען פון דער „דת ועבודה"-בעוועגונג. צום סוף האָט דער ה' מאיר הערצבערג ערגענצט וועגען די אידעאָלאָגיע פון רעליגיעזען סאָציאַליזם.

צומאָרגענס איז די קאָנפערענץ פאָרטגעזעצט געוואָרען א גאַנצען טאָג. עס זענען געהאַלטען געוואָרען א רייהע רעפעראַטען וועגען: הכשרה, עליה און קרן קימת א.א.וו.

נאָכ'ן אָננעהמען א רייה רעזאָלוציעס איז די קאָנפערענץ שפּעט אין אָוועגד ביי א פייערליכער שטימונג געשלאָסען געוואָרען.

גוט מאָרגען!

מ'לאָזט נישט לעבען!..

רעד לאָדז, א פּאָסקודנע שטאָט, לאָדז. מ'לאָזט נישט לעבען. איינער רייסט ביים אַנדערען דעם ביסען פון מויל. די האַנדווערקער-עקספּאָרטער לאָזט נישט לעבען די האַנדווערקער-צענטראַלע. די שעפּער איז הויזען-צייג-מאַכער'ס פון דער קעלמא און דאָרטיגע „שליניעצי אייזן" די גרויס אינדוסטריעלער. דער בייער האַנדעלס-געזעץ שליינגט-איין דעם יודישען מסחר — מ'לאָזט נישט לעבען!

וואָס דאַרפט איהר מעהר? אַפילו אונזערע גמינעלע לאָזט מען אויך נישט לעבען. האָבט זיך. א וואַוויל גמינעלע. א טייער גמינע'לע. א שטיל גמינע'לע. זי טשעפּעט נישט קיין פליג אויף דער וואַנד, זי איז נישט קיין כאַפּער. זי כאַפּט נישט; טאָמער קומט א יוד בעטען אַנ'אונטערשטיצונג, האָט זי נישט... אַרויס קיין געלד פון דער קאַסע — זי כאַפּט נישט!

און דאָך? דאָך לאָזט מען זי נישט לעבען, און ווער? — מיינע קהל!

טאַקע, וואָלט די קהלה געוואָלט געבען קויהלען (אויף שנוץ'ת!) איז געקוילעט דער קאָנסול מאַקס קאָהן און אַרויסגעפאַט דעם פּויטשע ביסען. ער גיט אַליין קויהלען, זאַמעלט קויהלען א גאַנצער קויהלען-סוחר געוואָרען דער קאָנסול!

האָט טאַקע די קהלה א געהערכטע טענה:

— מאַניע קאָנסולו, ווי קומט איהר צו דער קויהלען-בראַנזשע? איהר זענט דאָך גאָר פון דער טעקסטיל-בראַנזשע? צי ווייסט איהר כאָטש, פּאַניע קאָנסולו, אַז די קהלה קאָן אייך אַנקלאָגען פאַר „ניע אוטשטשיווע" קאָנקורענץ? אויב איהר מאַכט אייך אַליין א גמינע, טאָ וואָס בלייבט איבער פאַר אונז? אויף בלויז צו בעגראָבען יודען, דאַרף מען דאָך נישט האָבען קיין גמינע מיט א קאַרטע-טעקע, מיט פרעזעסען און וויצע-פרעזעסען און מיט די אַנדערע כלי קודש?

די קהלה איז דאָך טאַקע גערעכט. א וואַוויל גמינע'לע, א טייער גמינע'לע, און דאָך. און דאָך לאָזט מען זי נישט לעבען!..

אַב—נעס.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8–12 בייטאָג און פון 4–9 אָוונט.

זיך אַרונטערגעוואָרפֿן אונטערן טראַמוואַי

(א) אונטערן אָזאָרקאָווער טראַמוואַי, נעבען דעם דאָרף סלאָוויק, האָט זיך אַרונטערגעוואָרפֿן דער 29 יאָהריגער יוזעף זשיעקאָווסקי.

דער מאָטאָר-פֿיהרער האָט בעצייטענס פֿאַרהאַלטען דעם טראַמוואַי, און דער זעלבסטמערדער איז אַ דאַנק דעם אָפּגעקומען מיט נישט קיין לעבענסגעפֿעהרליכע וואונדען.

— די סיבה פֿון דעם טראַגישען שריט — מאַנגעל אין מיטלען צום לעבען.

גנבות

(א) ביי יוזעף קראַנען פֿון דער וואוינונג (זאוואדזקא 2) האָבען גנבים אַרויסגע'גנב'עט פּערליכע שטיק פּאַדשעווקע-סחורה אין דעם ווערט פֿון 2,000 זלאָטעס.

• • •

(א) פֿון דעם עלעקטראָטעכנישׁ געשעפֿט „קנאָפּיק" (פּושעיאַזד 6) האָבען גנבים אַרויסגעטראָגען אַ שרייב-מאַשין, 6 עלעקטרישע מאָטאָרען און אַנדערע חפֿצים פֿאַר אַנ'גרד 2,800 זלאָטעס.

• • •

(א) ביי ראַסקין ניימאַנ'ען פֿון דער וואוינונג (11. ליסטאָפּאַד 30) האָבען גנבים אַרויסגעגנב'עט אַ פּוטער פֿאַר 500 זלאָטעס.

אַ פֿאַראָרדענונג וועגען פּאָמעראַנצען-פֿערקויף

(א) אין שייכות מיט'ן פֿעסטשטעלען פֿונ'ם פּרייז אויף פּאָמעראַנצען — 1 זל. 30 גראָשען אַ קילאָ — האָט די לאָדזשער שטעטישע סטאַראָסטווע נעכטען אַרויסגעגעבען אַ פֿאַראָרדענונג צו דער פּאָליציי, דאָס זי זאָל אַכטונג געבען מ'זאָל נישט נעהמען קיין טייערערן פּרייז, ווי עס איז בעשטימט.

די, וואָס וועלען זיך נישט האַלטען ביי דעם בעשטימטען פּרייז, וועלען צוגעצויגען ווערען צו שטרענגער פֿעראַנטוואָרטליכקייט.

אויטאָ-ראַיד
אויפֿ'ן שטח פֿון לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווא

ווי אַלע יאָהר, וועט דעם 20. און 21-טען ד. ח. פֿאָרקומען אַנ'אויטאָ-ראַיד אויפֿ'ן שטח פֿון דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע א. נ. „אויטאָ-ראַיד פֿון מאָנטע קאַרלאָ".

דער אַריינפֿאָהר אויפֿ'ן שטח פֿון דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע וועט זיין פֿון וואַרשאַ דורך די שטעט קרושניעוויץ, קלאָדאַווא, קאָלאָ, קאָנין און כלוצץ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ראַיד, האָט די מאַכט אַרויסגעגעבען אַ פֿאַראָרדענונג אָפּצורוימען די וועגען פֿון שניי.

אין יודישען טעאַטער
ווערט היינט געשפּילט לטובת „בית מחסה לזקנים"

היינט ווערט אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" געגעבען אַ פֿאָרשטעלונג לטובת דעם „בית מחסה לזקנים". די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט צו שטאַרקען די פֿינאַנסען פֿון דער אינסטיטוציע.

מאָרגען — לעצטע פּרעמיערע מיט רעגינאַ צוקער
„יונגע ווייבער — אַלטע מענער"

די בעליבטע סובּרעטין רעגינאַ צוקער, פֿאַרענדיגט אין די גאַסטשפּילען אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי". מאָרגען אָוונד ווערט געגעבען די לעצטע פּרעמיערע מיט דער דאָזיגער אויסגעצייכענטער סובּרעטין. עס וועט געשפּילט ווערען דער אויסערגעוועהנליכער מוזיקאַלישער שלאָגער „יונגע ווייבער-אַלטע מענער", אין וועלכען רעגינאַ צוקער שפּילט די הויפּט-ראָלע אין דער שפּיץ פֿון גאַנצען אויסגעצייכענטען אַרטיסטען-אַנסאַמבּל.

היינט דאָנערשטאָג, אָנהויב פּינקטליך 9 אָוונד ווערט געשפּילט לטובת דעם „מושב-זקנים", פּאָמאָרסקאַ 54. די קאָמישע מוזיקאַלישע פּיעסע „דעם טאַטענ'ס זוהנדעל" מיט רעגינאַ צוקער אין דער טיטול-ראָלע.

מעלדונג
נעז. קולטור-ליגע זאַכאָדניע 68

פֿייערמאַן קאָנצערט: די נעז קולטור ליגע גיט אַרויס הנחה בּילעטען אויף דעם הייגטיגען פֿידעל-קאָנצערט פֿון וועלט-בערימטען ווירטואָז זיגמונט פֿייערמאַן.

אָפּען פֿאָרום: פֿרייטאָג ד. 18, 8,30 אָוונד קומט פֿאָר אַנ'אָפֿען פֿאָרום. אויסער פּאָליטיש, אַקטואַליעס—אַנ'אָפּהאַנדלונג וועגען שאָלאָכאָווס בוך: „די אויפֿגעאַקערטע ערד" געזאַנג מיט דער אוידיטאָריע — ח' זשעזשינסקי.

פֿריהמאָרגען סעאַנסען: די נעז. ק. ל. אָרדענט איין שבת ד. 19 און זונטאָג ד. 20 פֿריה-מאָרגען סעאַנסען אין די קינאָס: איראָפּאַ, קאַסינאָ, לונאַ און ראַקעטע.

גאַסט אויפֿטריטען פֿון א. מאַרעווסקי און רחל האָלצער: די נעז. ק. ל. גיט אַרויס הנחה בּילעטען אויף די פֿאָרשטעלונגען פֿון „דאָס לעבען רופֿט" מיט א. מאַרעווסקי און רחל האָלצער אין די הויפּט ראָלען. גיט אויך אַרויס הנחה בּילעטען אין אַלע בעסטע קינאָ'ס און אויף אַלע פֿאָרשטעלונגען פֿון טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי".

אויספֿלוגען: די נעז. ק. ל. אָרדענט איין שבת 9,30 פֿריה אַנ'אויספֿלוג אין דער צענטראַלע פֿון די פֿייערלעשער און זונטאָג 9,45 פֿריה אַנ'אויספֿלוג אין דער עלעקטראָווניע. דער סעקרעטאַריאַט פֿון ק. ל. איז טעטיג יעדען טאָג פֿון 10—2 און 4—10 אָוונד.

122

ציהונג פֿון דער מלוכה-לאָטעריע
4-טע קלאַס— 11-טער טאָג

zł. 20.000 — 29371

zł. 10.000 — 74037 114197 135673 139220 — 157564

zł. 5.000 — 26833 38624 126434 136421 158160

zł. 2.000 — 4755 5287 19485 37714 42158 — 47590 59019 68064 73015 76154 109565 110283 — 122998 154154 162265 178410

zł. 1.000 — 792 1437 5369 9022 10047 10465 12023 16122 17373 19227 20883 21383 24563 — 28858 32508 36077 38788 43197 50936 14868 — 669 49 68831 73283 74672 77176 79749 97549 — 97222 95811 98122 112073 114695 118812 119028 122508 130060 143103 140943 148648 156491 — 160826 169810 178562 179217 179537

Stawki po 200 złotych.

16 240 85 302 403 52 505 649 909 5 837 1086 234 93 322 464 698 708 900 2104 48 60 391 500 636 804 944 76 96 3055 145 68 348 71 984 98 4178 291 415 33 591 714 854 938 55 5052 4 88 139 91 330 31 90 843 930 46 72 6013 80 355 442 641 13 6 764 90 840 835 93 7236 95 326 47 406 52 9 601 61 4 738 8210 48 909 33 788 824 32 60 1 94 997 9008 45 69 86 140 266 342 49 407 576 756 62 866 95 946 81.

10112 202 45 58 379 789 11017 79 165 72 4 200 384 917 20 9 850 12187 304 24 91 679 88 877 13061 82 9 135 48 89 452 567 87 674 802 29 918 93 8 14031 92 6 146 60 242 51 370 560 645 812 58 73 915 18 15209 40 402 535 60 21 710 47 68 16018 181 331 426 514 30 41 79 652 702 31 73 965 17183 315 431 591 624 843 18172 591 613 58 810 66 9 900 58 19062 131 70 651 9 822 971 9 20076 82 341 421 84 625 835 960 21071 96 90 141 302 45 349 53 447 524 81 601 69 726 66 22020 215 45 93 422 57 67 582 890 23004 329 47 79 82 626 24049 213 42 84 317 474 767 25092 865 26050 184 250 627 888 801 94 27027 126 531 604 814 17 35 935 46 67 76 81 92 28047 42 61 47 89 283 496 510 13 603 786 805 11 19 39 56 913 29008 344 306 44 34 575 747 930.

30011 69 80 109 55 227 697 824 903 31047 137 92 460 589 726 822 5 989 32046 151 84 263 417 621 5 45 65 81 789 870 9 333039 138 219 84 498 634 757 910 34162 220 35 56 497 650 57 722 814 944 56 35065 167 271 440 64 91 701 36176 219 60 324 75 563 639 60 946 37011 58 60 248 59 460 4 627 783 72 808 70 38143 215 70 465 82 517 87 683 57 773 832 3 901 39078 86 133 256 421 521 61 812 609 85 9 790 886.

40040 80 195 381 705 837 41198 245 82 91 322 44 640 729 971 92 42016 22 139 76 86 217 313 454 770 806 21 2 984 43006 96 262 529 37 657 866 930 44211 75 305 510 36 415 667 70 990 828 915 26 45095 209 18 385 418 556 772 815 87 932 694 46000 12 163 59 92 250 333 457 541 739 899 918 71 47029 309 79 437 66 9 520 647 729 948 9 48132 226 37 640 770 831 57 945 49077 231 447 576 606 841 83 945 73 8.

50048 119 340 64 525 40 858 51073 226 40 670 775 914 31 52007 35 17 250 88 580 617 743 99 800 58 65 935 53087 106 319 413 692 779 80 869 919 5 85 54008 424 915 521 87 727 816 942 8 55260 8 516 714 44 950 56100 8 286 302 515 700 943 57025 62 90 281 00 2 410 15 657 810 57 67 58004 540 64 7 103 82 226 350 665 786 878 52264 401 546 638 62 734 7 841 915 36 79.

60043 106 204 18 53 579 82 71222 58 860 976 99 65 250 878 396 40 62024 129 50 287 373 427 57 8531 653 704 83 95 894 904 14 68 63043 408 841 64056 134 48 69 360 92 428 31 781 9 997 65011 22 46 84 225 630 61 849 909 51 66128 238 576 657 74 93 849 67013 105 10 22 214 50 91 96 309 65 73 888 921 68058 76 136 247 407 13 26 513 651 722 60 862 977 69014 99 248 502 699 768 79 806 13 928 40 67.

70013 246 59 316 85 8 431 36 96 884 938 71024 161 347 76 89 412 664 76 72126 803 7 29 57 246 51 88 399 638 77 839 41 73009 22 62 253 426 529 745 69 74091 270 84 316 437 505 24 40 729 75203 318 82 464 516 71 627 61 66 786 895 992 76077 89 245 56 573 82 454 583 716 48 899 967 77068 399 446 518 87 603 801 78114 12 568 74 84 508 82 648 862 86 93 911 69 79094 143 446 880 922 8 91.

80295 308 16 63 586 700 63 864 81025 114 208 53 476 745 818 63 966 82019 28 388 432 746 5. 83028 35 242 58 381 420 80 558 657 897 940 84099 165 475 699 85279 375 415 83 43 75 542 613 733 846 916 84046 146 84 399 408 71 879 866 950 87101 9 12 2388 952 81 88036 82 465 550 78 99 636 738 76 89015 166 60 2224 420 7 54 720 69 838 956.

90197 308 15 66 415 957 91013 229 319 26 74 616 56 64 91 714 19 66 871 916 37 92034 154 92 322 81 424 90 595 645 836 93023 85 154 352 61 519 27 751 4 826 32 936 99100 241 343 95 978 661 80 750 845 51 943 591080 543 85 635 742 823 920 96015 86 122 52 89 226 48 116 69 84080 921 97080 92 132 310 432 92 618 738 893 98003 84 190 264 350 422 608 85 97121 97 264 378 80 409 25 547 832.

100058 72 147 95 450 65 619 863 928 63 10116 43 87 55 8 659 730 836 102201 945 430 79 82 90 933 74 84 980 103004 345 587 742 82 44 917 104 329 624 673 781 972 105009 174 315 405 549 645 51 66 67 922 106321 405 566 985 107207 51 487 563 639 73 801 12 110095 165 414 923 109004 78 13 320 606 925 23 46.

110024 157 321 37 54 89 427 95 506 605 70 88 94 728 834 961 111038 142 312 528 696 731 112036 66 803 2 68 359 643 111202 63 98 263 77 311 489 723 870 932 3 111416 228 300 81 409 56 9 89 661 724 66 823 915 92.

115046 58 358 63 465 88 501 676 723 830 905 116060 224 324 501 885 707 879 980 117084 232 1 76 360 576 83 619 93 946 118194 9 294 310 617 744 96 119226 930 620 77 93 830 7 54 999 12201 14 115 22 226 355 720 44 57 94 121019 295 366 410 71 92 7 505 21 703 813 912 34 80 3 122146 464 91 6 687 973 123075 100 693 91 5 778 846 914 124028 178 223 473 525 86 862 918 62 125275 91 548 941 83 126086 96 162 225 305 410 50 76 500 751 83 855 998 127016 42 792 822 918 38 128034 47 64 156 301 465 527 73 6 63 876 967 129038 419 504 75 614 924.

130032 103 26 8 405 21 597 59 72 — 620 752 131053 137 339 61 63 483 502 690 734 831 46 91 5 991 132117 39 604 64 795 920 90 3 133034 59 121 20 256 340 9 470 845 134009 78 238 597 641 51 724 880 135023 335 456 96 890 942 136083 264 322 453 662 80 94 733 8 845 137036 154 513 669 849 138441 34 503 27 650 917 139002 44 304 40 814 733 57 60 6

140031 48 140 217 305 605 4272 712 986 141082 143 306 496 577 688 761 897 912 142038 63 129 311 518 30 887 89 — 949 143076 133 56 4 553 603 754 853 57 998 144048 203 424 43 532 802 33 904 76 145001 101 11 292 369 538 674 751 808 914 40 146161 271 93 381 615 48 85 891 990 147190 276 401 7 554 847 — 901 26 148042 90 449 555 602 51 851 — 149096 138 338 458 87 584

150065 2999 318 557 95 630 63 151347 58 509 12 87 672 798 843 920 152266 — 313 618 35 47 866 926 41 153291 632 90 5 8 154 311 473 682 155133 206 299 459 767 822 919 156154 67 331 66 471 561 640 46 724 971 157164 290 481 624 850 68 946 757 73 158027 101 415 640 881 159053 148 72 4 80 9 400 46 54 521 718 96

— 160186 390 48 70 632 701 823 915 161098 306 572 866 93 162268 41 376 596 651 729 80 960 163114 267 93 501 874 96 164046 81 161 207 479 813 55 95 165578 90 823 82 166107 36 416 507 75 679 878 903 26 74 167030 287 341 547 61 80 606 741 86 865 168020 221 37 321 69 401 562 618 45 825 54 88 169028 33 437 531 764

170074 417 69 782 80 2 915 31 5 — 171021 31 147 60 525 793 970 172051 — 259 364 530 5 600 2 803 64 173027 183 200 24 45 312 402 792 867 77 915 55 84 174108 68 245 537 701 6 899 922 32 45 98 71 175137 337 77 511 28 817 64 935 40 176034 234 344 46 773 910 177020 92 131 61 284 326 8 76 402 501 607 78 94 761 178122 258 304 34 692 753 811 956 93 179038 144 354(62 436 94 660 75 810 85 90 961

II CIĄGNIENIE.

zł. 10.000 — 18531 54088

zł. 5.000 — 90836 104627 143498 169679

zł. 2.000 — 3197 3483 15710 20374 28286 — 37885 58155 64662 77574 89825 91316 92144 — 110636 113635 126392 129109 145771 158812 — 165988 160460 170393 172402

z. 1.000 — 592 876 4508 6730 5295 15168 — 17485 21594 26134 25431 32732 34860 34216 43470 44549 48114 55738 63384 64916 65721 67492 — 82253 84665 86628 88774 97104 98126 103370 — 108949 116830 128225 141908 143730 144956 — 141690 142755 150933 161933 161778 174845 — 179889

PO 200 ZŁOTYCH

114 26 73 343 514 719 95 1056 100 317 427 524 93 675 790 893 924 2279 307 25 70 518 91 600 01 56 792 811 82 914 3400 42 504 95 708 19 22 94 98 849 4028 169 73 221 361 589 690 727 75 813 47 986 5044 114 38 256 397 780 987 6058 77 163 411 810 29 7042 234 321 581 764 47 805 900 42 90 8014 38 133 84 201 344 84 914 19 35 9023 213 325 28 426 543 83 99 609 28 79 900

10124 35 205 13 382 90 727 814 50 66 914 11314 499 531 839 72 941 12066 197 399 92 660 726 42 919 45 81 13020 99 234 722 48 580 610 89 768 937 69 78 14886 155 77 284 367 825 98 953 15006 94 109 413 614 16 51 59 93 16157 88 216 33 44 706 38 93335 76 17009 170 224 246 461 327 45 66 757 91 997 18304 47 425 74 84 639 762 19176 214 459 539 60 643 739 845 999

20022 79 127 239 80 605 96 724 824 64 71 21425 621 38 783 99 856 58 938 77 22240 341 47 513 56 683 884 92 23018 50 225 56 452 537 52 56 639 84 24777 88 215 47 373 407 618 796 919 74 25044 196 294 477 578 628 717 26213 83 320 93 540 509 648 809 826 80 27005 121 55 208 420 42 433 99 607 33 47 93 713 64 817 42 28219 22 67 339 552 57 675 84 778 29034 79 104 57 223 43 310 22 449 80 87 99 579 769

30026 57 70 87 89 186 210 28 30 90 339 81 405 74 500 23 6456 64 87 844 31235 327 54 61 757 982 32059 117 359 452 99 549 726 818 965 70 92 33036 77 108 71 88 233 394 487 91 930 715 837 38 981 84 34002 54 69 110 223 33 59 73 82 388 457 503 72 89 883 85 35187 404 83 615 817 49 84 88 91 977 36063 98 144 46 206 362 679 96 821 59 76 919 37921 52 109 69 278 388 511 74 97 872 945 38062 89 252 420 69 743 806 30 — 987 39061 64 89 279 497 540 702 819 83 911 45

40097 402 68 506 698 33 82 914 37 41031 111 32 36 463 99 800 04 14 932 42447 581 625 50 52 89 902 26 939 43061 183 315 56 549 602 27 735 984 44125 200 381 507 74 611 704 43 48 52 84 418 42 48 45013 24 133 234 89 317 27 413 56 557 710 13 14 859 859 974 46270 392 487 616 24 730 849 912 56 47013 33 232 377 426 76 607 25 92 760 943 917 — 48055 220 342 413 38 42 96 507 680 703 80 49055 65 89 175 97 205 74 307 408 79 552 655 58 715 942

50010 120 24 76 202 86 305 497 627 807 47 905 51004 83 129 87 251 80 353 493 505 1028 39 86 624 71 810 36 949 52213 73 320 57 603 65 89 931 72 53000 61 99 198 231 96 546 679 866 991 54013 59 246 78 390 558 69 88 690 856 928 59 95 55036 62 72 128 52 218 41 300 43 49 81 86 492 99 542 662 63 68 80 790 856 73 910 74 560 53 102 16 85 310 404 81 563 635 72 740 960 57159 247 307 619 52 808 92 900 13 58134 78 269 467 545 760 868 48 900 26 59020 170 243 54 604 33 90 706 896 99 900 91

60073 87 96 119 74 85 98 356 463 85 661 716 83 945 33 55 61049 172 225 371 547 66 735 62105 17 207 93 310 584 602 791 978 63046 70 161 204 946 526 59 63 65 600 61 46 870 901 50 54103 — 255 973 548 686 750 70 75 818 28 33 67 71 86 979 65212 427 679 718 88 838 50 933 44 66085 179 247 349 64 633 79 779 827 911 67047 59 170 — 217 18 45 399 40 73 502 91 660 754 72 817 931 53 81 68065 333 479 866 999 69018 312 42 58 422 36 75 564 629

70074 82 104 16 225 42 61 526 59 93 721 41 77 807 71254 366 438 583 757 831 96 914 59 — 72088 122 250 426 539 92 616 64 797 902 73061 87 210 357 78 453 [illegible]

74215 92 326 760 889 75101 263 450 512 47 609 117 25 62 85 247 93 353 409 79 686 825 45 98 — 78059 72 77 111 420 70 71 76 664 385 955 79092 80 76038 52 86 189 380 402 92 613 77058 59 — 132 375 524 675 870 903 56

80043 57 81 98 129 55 449 86 405 945 47 81002 72 74 88 125 321 33 420 31 582 835 98 82011 — 175 225 42 573 680 83070 164 76 241 385 485 — 504 26 765 865 84 974 84008 155 222 28 37 328 59 643 98 741 846 909 85319 424 96 507 778 949 51 86041 278 84 365 445 65 600 730 818 34 87113 91 265 472 509 26 600 14 15 65 812 88077 92 — 123 300 16 406 550 652 726 45 44 970 89013 — 354 64 563 667 77 759 955

90060 73 226 303 31 466 507 38 764 968 91121 45 233 310 533 92261 312 414 685 700 28 80 14 45 940 41 93 93032 229 352 70 563 73 74 703 20 96 94005 41 60 110 73 405 13 529 52 645 83 832 34 67 70 80 95027 654 716 808 987 96474 692 — 97234 301 410 19 34 54 806 87 941 65 68 98086 225 301 82 400 95 595 916 39 46 49000 115 482 528 85 645 819 49 943 10087 114 49 475 646 62

101002 73 226 94 354 95 941 938 89 102193 — 208 322 71 423 592 648 73 750 75 90 877 71 — 103086 203 323 46 50 407 87 91 569 815 47 104027 139 66 464 514 64 640 715 47 850 105042 164 — 218 384 563 613 46 93 700 31 13 38 72 75 93 — 838 803 853 70 906 71 107225 17 22 29 125 64 — 674 790 982 64 108112 82 314 79 479 698 721 927 56 57 80 87 109053 175 239 87 319 56 79 80 404 13 15 27 31 513 60 647 76 70 768 827 930 64 80

110140 74 206 17 34 85 433 714 22 24 63 822 45 73 977 111109 80 260 64 89 371 408 77 561 669 709 11 38 52 112089 202 29 262 81 84 333 77 83 530 677 89 784 113017 20 86 141 292 301 38 476 555 606 56 81 771 91 817 97 927 — 114002 21 31 145 436 71 616 95 808 99 931 33 — 115129 220 302 605 69 719 838 61 911 36 116061 62 597 602 27 725 829 75 961 94 117012 18 173 304 530 57 63 620 94 954 118002 52 433 71 524 609 841 949 119070 161 228 36 70 443 519 59 93 676 818 80 86 915

120068 254 71 446 503 121025 196 436 630 781 826 996 122049 100 286 346 73 482 533 716 52 741 89 123695 146 49 283 460 527 74 87 614 749 817 919 124089 112 225 34 68 333 408 631 42 704 919 51 72 125057 129 218 46 58 318 47 — 93 411 68 90 500 65 662 702 09 24 858 65 126240 64 79 531 62 631 60 725 826 127031 160 89 430 556 634 128014 181 462 95 624 66 727 805 07 — 941 129010 67 146 758 60 514 761 948

130051 70 79 286 315 51 437 38 674 898 — 131082 418 15 24 500 87 98 620 729 72 856 967 82 132302 741 53 84 803 22 68 90 2 437 89 133459 756 84 134055 69 343 49 87 575 83 469 74 895 901 135025 198 30 278 302 77 872 922 54 136102 06 46 203 15 379 83 489 698 810 964 91 137035 46 103 35 434 97 844 922 138073 85 96 145 97 214 368 638 44 700 48 808 139140 42 246 319 98 420 90 529

140056 149 543 606 64 872 922 50 87 141116 36 238 334 406 775 836 93 934 49 149094 102 — 238 430 73 96 525 98 663 91 783 814 53 143067 82 132 206 306 500 626 49 873 144006 271 392 — 407 78 97 360 612 59 93 782 145105 30 336 45 664 846 146098 221 61 533 643 861 922 39 — 147024 60 61 151 39 75 376 92 570 685 703 800 148190 271 421 409 31 73 81 719 149154 79 427 68 69 502 48 95 667 728 69 801 919 75

150245 368 661 09 04 88 850151150 52 200 97 445 503 08 863 947 152013 23 217 75 78 481 533 37 700 153143 46 231 81 355 82 501 37 616 71 6820 154027 145 220 45 50 51 329 434 500 14 20 67 673 736 902 155315 417 61 599 646 83 — 156138 75 82 210 332 37 452 59 97 577 627 700 822 57104 10 21 94 263 394 447 558 656 705 19 820 72 87 158108 42 248 19 75 994 96 159089 — 89 214 99 509 693 782 823 75 985

160050 71 154 400 566 67 8 707 40 45 88 78 90 926 161115 81 230 529 630 752 871 935 59 162076 332 510 162358 412 95 596 786 809 918 — 164150 282 94 309 98 466 516 55 58 667 964 — 165622 36 109 40 204 27 440 42 45 541 834 166119 45 242 63 63 303 519 63 637 60 63 91 730 75 98 167032 112 35 314 28 98 455 435 607 29 58 93 714 50 52 53 863 943 58 168004 153 23 63 300 — 525 45 753 800 915 [illegible] 80 125 334 40 599 688 869

170339 589 627 [illegible] 42 159 — 254 393 412 73 529 651 782 890 172443 87 — 86 559 74 612 59715 847 952 173117 81 306 416 42 573 832 918 37 174026 69 269 610 720 175032 220 96 314 88 495 684 920 50 176019 101 257 — 747 85 516 69 605 14 45 62 741 7 1817 70 56 177145 57 246 83 375 436 703 09 27 78 178045 87 255 308 41167 508 709 88 179003 12 30 38 — 145 227 340 90 426 536 803 60 9 934 72

—:0:—

"פון אוועגד ביז האלבנאכט"

CARL BRISON ארטיסט, זינגער און טענצער.

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P.A.T. ווי אויך אקטואליטעטן פון FOX

רעזשיסירט: E. LEISEN — ליבעס-דראמע אויפ'ן גרונד פון דער פרעכטיגער רעוויע, אין די הויפט-ראלען:

היינט פרעזענטירט!

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג.

דער זאל איז שטארק בעהייצט.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

געפרוירענע רעהרען

און רעפעראטורען פיהרט אויס ביליג די שלאסעריי און שווייסעריי

י. רעדער, לאדז

11-טער ליסטאפאד 11/18.

Dr. med. **D. ROZENCWAJG**

וואוינט יעצט אויף

72 פילסודסקיעגא 72

(ווסכאדניא) פרטנט 2-טען שטאק טעלעפאן 128-74.

Dr. **J. Neuman**

כירורג

(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא) 60

נעמט אן אין דרהיים פון 5–8 אוונד.

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

קליינע אנאנסען

אנאנס בײ ... ווערמער

פערשידענעם

Pan Aleksander Gurland oświadcza, że nie wypowiedział zarzucanych mu słów na zebraniu w dniu 21 października 1934 r. pod adresem p. Lwa Holenderskiego, którego wogóle nie miał na myśli, gdyż do osoby p. Holenderskiego odnosi się z uznaniem, a odmienne informacje, które doszły do p. Holenderskiego, polegają na nieporozumieniu. 5804

Zaginiono został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej Nr. 41848 na zł. 10 na imię C. Zylberówna, Piłsudskiego 12. 5800

Zgubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej Nr. 85615 L. h. z dn. 29/1 1932 r. na imię Ch. D. Goldberg, 11-go Listopada 10 5802

לאקאלען

איבערצוגעבן 2 צימער און קיך נאוואמיעסקא 12, ערשטער שטאק. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט אדער בײ ה' וואלד, פאמארסקא 22. 5803

צו פערמיטען א צימער און קיך קילינסקיעגא 50. צו ערפאהרען בײ לעווקאוויטש. 6769

געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפן א וואטאלין-פאבריק, וועלכע בעשטעהט פון 2 ראשעל-מאשינען מיט אלע דערצו נויטיגע מאשינען. צו ערפאהרען בײ פיין, פולנאצנא 10. 6737

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1. פארמיטאג

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אוונד.

Dr. med. **ROZENHAUZ-EDELISTOWA**

ספעציאל-ארצט פאר קינדער-קראנקהייטען

וואוינט איצט **פאלודניאווא 6**

טעל. 110-49

נעהמט אן פון 8 – 9 פריה

און פון 4– 6 נאכמיטאג.

Dr. **S. Kantor**

ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. **Z. Wajs**

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נאוואמיעסקא 5 (פראנט)

ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען

נעמט אן פון 9—1 און פון $3^{1}/_{2}$—8 אוונד.

זונטאג און יום-טובים פון 9—1 מיטאג

צו לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. **M. Wajnberg**

נערוועז-קראנקהייטען

(עלעקטריזאציע)

נעהמט אן פון 5 – 8 אוונד

זשעראמסקיעגא 25

טעל. 172-20

Dr. **HELLER**

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

Poradnia Wenerologiczna

זשעלאנא 2—פיעטריקאווער 47

טעל. 189-33

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונד

ווענעריש-קראנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען.

אנאליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאבינעט

ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH

„HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

טעטיג א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

פריוואט-קליניק

פון האלז-, נאז- און אויערען-קראנקהייטען

68 **Piotrkowska 55**

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוענד.

ווענעריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען טאג

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. **Z. DATYNER**

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום

מ. שאץ

לאדז, פיעטריקאווער 37

פיהרט דורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

רעכער

הערינג אויסגעגעבן

בײ ג. נארדמאן

שרודמיעסקא 8.

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי

בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

איז ערעפענט

אלע-ארט דרוק-ארבייט

ווערט שוין אנגענומען

כריעסטע שריפטען

מאדערנע ארנאמענטען

PRYWATNE KURSY HANDLOWE

I. MANTINBANDA

w Łodzi, ul. Przejazd 12, tel. 157-91

zawiadamiam, że

półroczny kurs księgowości

rozpocznie się **w dniu 31 stycznia 1935 r.** o g. 7.15 wiecz. Zapisy przyjmuje Kancelarja Kursów codziennie od godziny 11—1 pp. i od 4—8 wiecz.

124 Kierownik Kursów **I. Mantinband.**

„ווריזא" אויף דער אלוועלטליכער „וויזא"-קאנפערענץ

וואס דארף פארקומען אין פאלעסטינע.

מערען אנגענומען איינשרייבונגען פון מיטגלידערינס און געסט, וועלכע קענען געניסען פון א הנחה פון 35 פראצ. געהנטערע אינפארמאציעס ערטיילט די פארזיצערין פון דער לאדזשער אפטיילונג פרוי מ. רעזניק, נארוטאוויטשא 2, טעל. 223-83. 123

איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון „וויזא" שענקעוויטשא 26 פון 5—9 אוו.

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטן ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט. וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

J. Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגן אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, פערעלטערטע און פערוואהרלאזטע ברוכען בײ מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערליי פעהלער פון גוף!

איך מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארטעלען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס בײ קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-כאריך).

אכטונג! אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

ד א נ ק ז א ג ו נ ג.

איך בעשטעטיג דערמיט, אז מיין שוועסטערן-טאכטער ראכעלא בערלינסקא, 5 יאהר אלט, שיווער קראנק אויף שווינדזוכט פון זיטען-בעלענקען. איז געווא צו פערזעהען מיט א הייל-ארטאפעד-אפאראט דורך דעם בעקאנטען ספעצ. ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 און דעם ה' ד"ר מאטעשעווסקי, כירורג אין לאדז. האט פעסט געשטעלט, אז דער אנגעלעגטער ארטאפעדישער אפאראט איז ווירקליך א גרויס ארטאפעדיש ווערק. דאנקענדיג דורך דעם הארציג דעם ה' דיר. י. ראפאפארט אלס בערימטען ספעציאליסט אויפ'ן געביט פון ארטאפעדיע און עמפפעהל איהם קראנקע אויף שווינדזוכט פון ביינער, פערקרימונגען און פון אלערליי אנדערע ליימונגען.

Łódź, dn. 1/1 1935.

Natan Berliński

Ceglana 5.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

מאר'ן טעקסט 18 גר. פרייסען און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט 40 — 60 — 4

זאכ'ן טעקסט 12 — 18 — 4

קיפער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע — 10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא 1 דאל.

מאנוסקריפטן, וועלכע ווערן נישט געדרוקט, ווערן נישט צוריקגעשיקט. פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגן נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בײטאג און בײנאכט.